SZÍNHÁZ

DRÁMAMELLÉKLET
1988
AUGUSZTUS

HERNÁDI GYULA

A lány és az aranymadár

Bódis Mária jelenéseiről

Francis Bacon szerint a megismerés legelemibb feltétele az ész megtisztítása a tévedésektől. Bacon négy ilyen tévedést, a megismerés útjába álló akadályt, „idolumot", ködképet különböztet meg.

1. A törzs ködképei (idola tribus). Azok a tévedések, amelyek magából az emberi természetből erednek. Az emberi szellem, teleologikus szerkezeténél fogva, hajlamos magasabb fokú rendezettséget, szabályosságot tulajdonítani a világ dolgainak, folyamatainak, mint amennyi azokban valójában létezik.

2. A barlang ködképei (idola specus). A szubjektív megkülönböztetésből, ellenszenvből és rokonszenvből adódó tévedések. Ahányféle individuum, annyiféle létezik belőlük.

3. A piac ködképei (idola fori). Azok a tévedések, amelyek annak következtében jönnek létre, hogy az emberek szavak segítségével érintkeznek egymással. Gyakran a puszta szó helyettesíti valóságként a fogalmakat, a tárgyakat.

4. A színház ködképei (idola theatri). Azok a tévedések, amelyek a tudatban a kritikátlanul elfogadott hamis véleményekből származnak.

A művészet idolumokkal keríti be az idolumokat, megsemmisíti buta nehézkedésüket, immunrendszerüket, s eredményes hadmozdulatai nyomán már a legegyszerűbb ráismerő, felismerő tekintet is elhamvasztja őket.

A művészet belopakodik a betonkerítéssel védett kertbe, és alma meg körte alakú ütőhangszerekkel bűvöli az érett almákat, körtéket, hogy a lábunk elé hulljanak.

A művészet elferdített szavakkal, tükörjátékokkal vágja át a jelentés rosszul csomózott kötelét, hogy felhőkre erősítse, majd hajóhintát akasszon rá, amelyben a révület boldog józanságával lengünk fel-alá ég és föld között.

Bódis Mária drámája, *A lány és az aranymadár* úgy szélső értéke az agnoszticizmusnak, hogy ugyanakkor hatalmas erővel „visszaismertet" legbelső homlokunknak homorú falára.

Ezen a falon most már nem idolumok függenek, ezen a falon megoldott paradoxonok vibrálnak.

Az arisztoteleszi ősparadoxon így hangzik: „Egy görög azt mondja: »Minden görög hazudik.« Igazat mond-e ez a görög?" Az egyszerű logika szerint ez a paradoxon megoldhatatlan. Bódis Mária darabkomputerében a válasz: „Igen-Nem-Igen-Nem-Igen-Nem-Igen." A paradoxon oszcillációvá alakítja át, s ezzel megoldja.

Bódis Mária tanítómestere talán Gregory Bateson, a XX. század egyik legnagyobb gondolkodója?

Bateson egyszer megkérdezte tanítványait: „Hány ujj van az önök kezén?" A meglepetés rövid szünete után némelyikük így válaszolt: „Öt." Bateson tagadóan rázta meg a fejét: „Nem!" „Akkor négy!" „Nem!" — volt a válasz. Amikor már mindnyájan feladták, a következőket mondta: „A helyes válasz a következő lenne: »A kérdésfeltevés volt helytelen. Ilyen buta kérdést nem lett volna szabad feltennie, uram!« Ezt válaszolná egy növény, mivelhogy a növénynek, de nagyon sok más élőlénynek is, ez a fogalom, hogy ujj, ismeretlen! Csak összefüggések vannak! Csak összefüggések léteznek, barátaim!"

Batesont megbabonázta a strukturált összefüggések komplexitásában megnyilvánuló szépség. Sokszor előfordult, hogy elkezdett mesélni egy történetet, majd közben hirtelen új ötlete támadt, s ez az ötlet egy újabb történethez vezette el. Gyakran egy történeten belül külön történetrendszert hozott létre, melynek elemeit csak a szubtilis Bateson-féle összefüggéstörvény forrasztotta eggyé.

Bódis Mária a hetes szám törvényei szerint építkezik. Hét „Jelenés"-rész alkotja a darabot. A hét „jelenés" tér-idő formációja:

1. Otthon,
2. Pályaudvar,
3. Kastély,
4. Börtön,
5. Sziget,
6. Színház,
7. Képkiállítás.

A mágiában a hetes számnak jut a legfontosabb szerep. Ez a szám nem tud más számokkal kommunikálni, számok összeszorzása útján ugyanis nem hozható létre.

1. *Otthon.* A főszereplő „akaszkodik". Festő barátja festi. A többiek az elhülyült csendből megkísérlik megfogalmazni az apró nyugtalanság „templomait", saját magukat. Építik, építik a tornyocskákat, majd amikor már az ismeret cafatokban lóg rajtuk, elkezdik rázni a tudatukat.

Hullanak a cserepek, a felvágott hasú madarak, a zsebkések, a mondvacsinált órák. Mindenki talpon van. Aki fekszik, az is egyforma magas.

Az otthon, a szoba felnyerít, mint egy vágóhídra indított ló. A nyereg, a zabla, a kengyel, a sörény, minden felnyerít.

A lüktető szülőmozdulatok megszülik a mozdulatlan-mozgás metaforáját, a pályaudvart.

2. *Pályaudvar.* Ez az itteni világ, és az a másvilág. A jegy. Az utalvány. A nyugta. A csekk. A jegyzőkönyv. A feljelentés. A sípszó. Öt-hat dallamhulladékból összeálló vasutasfülzsír, igen, ez a förtelmes melódia!

Hát hová utazunk? A tér, mint egy csintalan zsíros kenyér, mindig a zsíros oldalára esik a földre. Az idő, ez a bőrbaj lassan felkúszik a mozdulatlan otthonból a mozdulatlan-mozdulatra, a pályaudvarlétre, nyomában elkezd viszketni a világ.

Aztán szétvakarjuk a pályaudvart, amely lassan emeletes kastéllyá dagad.

3. *Kastély.* Az operett mint guillotine. A főszereplő megeszi a kastély falait, jóízűen felnyitja a zárt árnyékokat, és megkeresi bennük a napot. A nap már semmit se csinál. Ami még izgathatná, az opera, nem létezik. Elmegyünk egymás mellett, mint a késsel kopasztott halak pikkelyei.

A mozdulatlan kastély dialektikája. A félelem trombusai a falábakban. Meggyulladnak, patkós léptekkel odébb bicegnek.

A család ornamentikája. Apró balkonok minden földig érő ablak előtt.

Az apa mindig hülye, az anya mindig hülye, mert mind a kettőnek lesz történelme.

A lány, legkisebb közös többszörös.

Az öcs, befőttnek való, őrizni, óvni kell, nehogy megrohadjon.

A barát fiú, a barát lány tudja, miért kell Jézus Krisztus mellé keresztre feszíteni két latort is.

A festő, legnagyobb közös osztó.

4. *Börtön.* A halál legyőzhető. A szerelem ellenméreg. A gyönyör pillanatai. Amikor a végtelen képtelen mással törődni, mert a túl kevés megigézi a túl sokat.

A hulláknak egy idő után szaguk van. A szag egy idő után eltávozik. Az eltávozás egy idő után megérkezik. A megérkezés már azt sem tudja, kit kellene megérintenie. A megérintésoldatba valaki belemártotta az emlékét. Az emlék felépíti a házat. A jelen több mint a történelemben bármi. A történelem alszik. Az álmodó fákat ültet. A fák állnak, a bokrok ülnek az erdő közepén és bolondoznak.

5. *Sziget.* A sziget csak akkor mozdul, ha földrengés van, vagy ha a víz letép róla egy darabot. A szigetre mindig érkeznek állatok is, akik mutálhatnak, ha akarnak, több fejet helyezhetnek a kerítésre vagy saját nyakukra, megapadhatnak és felfúvódhatnak.

Az aranymadár, a főállat, aki természetesen ember, közben leltárt készít és intézkedik. Úgy tesz, mint akinek a csőrére szeretettel teli szivacsot szereltek, hogy mindenkit megdörzsöljön vele, mindenkit megismertessen a megismerés gyilkos késeivel, s azt mesélje róluk, hogy élüket a kezében tartja.

A sziget hülyeség, a sziget bölcsesség, a sziget, ha nem szigetként kezelem, már talán nem is idolum.

6. *Színház.* A színház, Lucifer mindentudó zsebkönyve. A színpadot folyton leszerelik, a lejárt díszleteket kitolják a nagy nyitott kapukon, és hiába gyulladnak fel, a közönség nem figyel már rájuk, már csak a tűzoltók érintkeznek velük.

A színház akkora modell, mint amekkorára ki tudod nyitni a szemed. A pupilládon keresztül betolják a játékokat, a felfokozott mozdulatokat, a színészek megdicsőült szivárványhártyáit.

A színházban csak az előadás végéig maradhatsz. Ha tovább téblábolsz a székek között, megfognak valakik, és kidobnak az utcára.

A színház — élő testekre ragasztott doboz.

A főszereplő meg akarja valósítani a Lét istentelen pluralizmusát. De aztán rájön, sorsának csak korlátozott számú variáns adatott meg, ezért jelmezeivel együtt elindul, meg-megáll.

A főszereplő valamit megértett.

A főszereplő megöregedett, tehát sorsa, ez a szerencsétlenül győztes tervosztályvezető a volt, a van, a lesz között nem tudott választani.

A főszereplő tehát „Veszített-Győzött-Veszített-Győzött-Veszített-Győzött".

7. *Képkiállítás.* A képkiállítás megfagyott színházi előadás. A szereplők zokognak, a szereplők nevetnek, egyetlen ránc kitaszítja őket a homokzsák mögül, és belesétálnak a tűzbe.

A főszereplő a sarokban kuporog. A főszereplő másodszor is megérti, mi az, hogy mozgás, mi az, hogy szigorúság.

Szétvagdossa a róla készült festményeket.

A festő, az örök megfigyelő, az ecsetes Einstein talán zokog. Nem lehet megfigyelni és részt venni egyszerre. Csak külön-külön. Akkor viszont már másról van szó.

Talán az oszcilláció? „Igen-Nem-Igen-Nem-Igen?" Talán?

Bódis Mária végez a mozgást hazudozó hét idolummal.

A ködöt belefogja lefegyverzően tiszta, valami furcsa, távoli hangzásokat idéző stílusának készülékébe, s mire az a készülék másik végén megjelenik, nekünk talált mozdulattá, ígéretté válik.

Ennek a darabnak olyan szerkezete van, amely nem egyezik az agy szerkezetével. Ez a szerkezet „transzcendens".

A főszereplő mindent lát, a főszereplőt minden látja, és a látás minden főszereplő ebben a darabban.

Ennek a darabnak akkora a csendje, mint amekkora a legnagyobb lángelme s a legkisebb mongolidióta egyszerre lépő lábának a dobbanása.

Ez a darab fél valamitől, de az a valami jobban fél a darabtól, mint a darab őtőle.

Ebben a darabban, mint minden valódi művészetben botrány az élet, s százszorosan botrány a halál.

Ennek ellenére, elolvasása után 777 napig nyugodtabban aludtam, mint máskor.

És tudom, a jövőben is nyugodtabban fogok aludni.

BÓDIS MÁRIA

A lány és az aranymadár

(Szöveg szinpadi játékhoz)

SZEREPLŐK

LÁNY, *a neve Lili*
VIKTOR, *festő, java férfikorban*
APA
ANYA
ÖCSI, *a neve: Lackó*
LINA
TAMÁS } *a Lány korosztályából való fiatalok*
JENŐ
és mások, akik megszólalnak:
VÉGREHAJTÓ 1., 2.
RIPORTER 1., 2.
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ
VALAKI 1., 2., 3., 4., 5.
A KIÁLLÍTÁS LÁTOGATÓI
és néhányan mások, akik a jelenések hátterében némán léteznek

Olvasati utasítás:

Ha nem lehetne kiolvasni a sorokból, közül, mögül: SEMMI NEM konkrét, nem az, ami, hanem egy tudatban (alatta?) lejátszódó-képeződő látomásszerűség, amely álomnak, lázálomnak, szorongásos álomnak stb. nevezhető. A szerző egy pszichoterápiás kezelőágyon, kínpadon, halálos ágyon fekszik, és arról beszél, amit lát.

ELSŐ JELENÉS

Trapéz alakú térben régimódi, ún. nappali szoba. A bútorok, mint amelyeket örököltek, esetlegesek és gondozatlanok.

Bal szélen nagy, barna, kétszárnyú ajtó, azon túl egy ormótlan, háromajtós szekrény. A szemközti falon ferdén függesztett nagy, keretezett tükör, alatta lomtárnak használt vitrin. A jobb sarokban nehéz, kopott függöny: feltehetően ajtót takar. Előtte öblös fotel párnákkal, pléddel; benne, körötte újságok, magazinok. Középen hatalmas ebédlőasztal, szürkére fakult, valaha mintás terítője földig ér. Körötte székek, felette csillár, amelyben két tizenötös körte szór takarékos fényt. Elöl, ferdén, magas támlájú dívány áll; ez is plédekkel, párnákkal tele.

Balra elől — mintha nem a szobához tartozna — festőállvány, mögötte szék, dobozok, üvegek, vásznak.

Zsúfoltság, puhaság, mozdulatlanság.

A csillár mellett felakasztva csüng a Lány

LÁNY Mintha nem egészen jól csináltam volna. Kampó, hurok, a szék felborítva. Eddig rendben. És úgy tűnik, mégis élek. Vagy nem? Hé! Mit gondoltok, élek még? Itt lógok a csilláron! Mit szóltok? No! Senki nincs itt? Az előbb még mind itt voltatok. Amikor bejöttem a

spájzból ezzel a remek kötéllel. Hogy megörültem neki! Hajaj! Itt a helyzet: elszalaszthatatlan! Persze, most sem válaszoltok, mint általában. Mintha süketek lennétek. Vagy az én hangom nem hallható? Hm. Úgy csüngök a fejemen, mint egy szárítani kitett napraforgó. Azám! Ha legalább a szemeteket láthatnám, amikor észrevesztek engem, itt fenn! Először csak a pár cipőt, aztán a nadrágot, aztán azt is, aki benne van. De csak ezt a koszos falat látom. Olyan bivalyerősek a csigolyáim, hogy nem eresztik egymást. Olyan teli tüdővel lélegzem, mint tavaly a Tátrában, amikor körülnéztem a lila sziklák között. Valamit megint nem jól csináltam. Ez sem sikerült. *(Rángatózik)* Nem elég a súlyom. Hatvan kiló még élő hús, és nem elég. Nos? Hogy tetszem? Legalább most figyeljetek rám! Ez nem ám akármilyen attrakció! Ez egy nagyon erős elhatározás eredménye. Látjátok? Képes vagyok rá! Képes voltam felerősíteni ide ezt a kötelet, és képes voltam kirúgni magam alól a széket, amikor már a hurokban volt a fejem. Nem kis dolog ez! Igaz? No? Még mindig senki sincs itt? Vagy a szokásos módon fütyültök rám. Ez a legvalószínűbb. Ugye, Viki?

Csönd

Ha még te sem válaszolsz, akkor minek volt az egész? Pedig itt kell lenned valahol. Tudom, hogy itt vagy! Á! És pont a leghülyébb halálnemet választottam. Kigúvad a szemem, dagadt nyelvem kicsüng kék ajkaim közül, fejem lehorgad, mint egy bánatos lóé. Pfuj! Mért nem a méregnél kötöttem ki? *(A zsebeiben kotorászik)* De hol van? Napok óta a zsebemben hordom, és most nincs itt. Én hülye! Kitettem, amikor ezt a jóféle kötelet találtam. Viki! Hallod? Nem adnád fel azt a kis fiolát az asztalról? Zöld a címkéje, és halálfej van rajta. Viki! Eltűnt. Pont most, amikor szükségem lenne rá. Ha jól meggondolom, az első eset, hogy nincs kéznél szükség esetén. Viki! Hé! Hallod? *(Tovább kotorászik a zsebeiben)* A sípom sincs meg. Tele a zsebem mindenféle hülyeséggel, csak ami kellene, az nincs. Egy rajzszög. *(Megszúrta az ujját)* A fene! Vatta, a rúzsom és a zsebkésem! Mért van itt a zsebkésem? Már három hete elvesztettem. Égen-földön, mindenütt kerestem, s most tessék, itt van. *(Elővesszi, szétkattintja: remek bicska villog a kezében)* Ő az! A nyelén érzem a lepattogzott csont helyét. Ez az én bicsakom! Ezzel azért már lehetne kezdeni valamit! Mondjuk, elvágni az ereimet, és akkor nem lógnék itt hiába. Nyissz-nyassz, alattam piros tócsa gyűlne. Csöpp-csöpp, csepegnének a cseppek. És tán csak észrevenne az a valaki, aki a vértől síkos padlón vasra vágódna. Hogy bírnék röhögni! Ha akkor még bírnék röhögni. Ha egyáltalán volna kedvem. Mert most nincs. Még elképzelni sincs. Azt sem például, ha az anyám a legszebb toalettjében seggre ülne a csúszós véremen. Pedig de dühöngene! Szóval abszolúte nincs. Tán még meghalni sincs kedvem. Esetleg még nem találtam ki pontosan a megfelelő halálnemet. Bombát kéne nyelni. Mi? Ha akkorát durranna a hasamban, hogy beléremegne a ház, talán észrevennének. „Ni, valami történt ezzel a lánnyal" — mondaná az apám. Bár ez sem biztos. No, ebből elég, öregem! Hagyjuk abba! *(Elkezdi a bicskával a feje fölött nyeszetelni a kötelet. Elég nehezen megy. Amikor végre sikerül, nagyot puffanva földet ér. Felül, nyakában a hurok)*

A zajra lassan megmozdul a mozdulatlanság: életre kel a szoba

ANYA *(hangja a nyitott szekrényajtó mögül, ahol feltehetően mostanáig öltözködött)* Mi a jó eget csinálsz, Lili? Készen vagy már? *(Előlép a szekrényből: elegáns, festett haj, fiatalos ruganyosság. A tükör előtt befejezi a toalettjét, a frizuráját. Közben:)* Tudod, hogy nem várok rád! Jössz vagy maradsz, de nekem időben Váraljayéknál kell lennem. Számítanak rám. Hiszen alig tudnak valamit gagyogni angolul, és közben ott vannak a vendégek Londonból! Ráadásul az a zeneszerző micsoda rémes egy pasi! Állítólag buzi. Nos? Készen vagy? Nem? Látom. Persze, nehogy azt hidd, hogy így velem jöhetsz! Ebben a szerelésben!

LÁNY Nem megyek veled, anya. Érezd jól magad! *(Ül, becsukja a bicskát, elteszi. Megpróbál feltápászkodni, de egyelőre nem megy: a feneke fáj, a nyaka gémberedett)*

ANYA Hát, viszlát, drágám! Sajnálhatod! De te már ilyen vagy. Lassam megszokom. *(Sértetten kirobog, bevágódik mögötte az ajtó)*

LÁNY *(megpróbál felállni, felszisszen: a bokája is megrándult)* A fene egye meg!

Az Apa most láthatóvá válik a hatalmas fotelben a rengeteg párna és pléd között: lapoz egyet a feje elé húzott újságon. Olvas, fel sem néz

APA Megütötted magad, drágám?

LÁNY Egy kicsit.

APA *(továbblapoz)* Hozzak kötszert? Vagy borogassam be? Hol fáj? *(Fel sem néz)*

LÁNY Nem kell, apa! Ne fáradj! Majd elmúlik.

APA Hát persze. Minden elmúlik. Anyád már elment, ugye? *(Választ nem vár, továbblapoz. A továbbiakban is olvas: ott van, még sincs ott)*

Közben az asztal alól négykézláb előbújik egy szemüveges fiú: Jenő. Kezében nyitott könyvet szorongat. Épp a fél lábon álldogáló Lány előtt köt ki

JENŐ *(kiabál)* Lili! Figyelj csak! Jé! Itt vagy? Akkor meg minek kiabálok, igaz? Hogy nektek micsoda klassz könyvtáratok van!

LÁNY Könyvtár! Kissé nagyképűen hangzik. Miért? Már megint találtál valamit?

JENŐ Hogy találtam-e? Már ennyit elolvastam belőle! Figyelj! Fritz Riemann írja a boldogságkeresésről *(kényelmesen elhelyezkedik a földön, és felolvas)*: „Embertársi világunk nyomban másként festene, ha újólag rádöbbennénk egymásrautaltságunkra, ha tiszteletet és elismerést éreznénk a többiek iránt (a tőlünk függőket is ideértve) — mert tévedünk, ha azt hisszük, hogy az fölösleges, ha már megfizettük őket. Az efféle szívbeli restség sokféle boldogságlehetőségtől foszt meg; ha megkísérelnénk hálásabbnak, jóságosabbnak, önzetlenebbnek lenni, akkor fölfedezhetnénk, hogy mindez olyan boldogságlehetőségeket rejt magában, amelyeket elzárunk magunktól látszólag természetes igényeinkkel." Mit szólsz?

LÁNY Nagyszerű!

JENŐ Kölcsönadod?

LÁNY Nem az enyém. Lackóé. Persze, elviheted: hetek óta nem járt itthon. Valahogy nyoma veszett.

JENŐ Akkor ez klassz! Hiszen mindegy neki, ha úgysincs itthon. De azért mondd meg az öcsikédnek, ha előkerül, legkésőbb egy hét múlva visszahozom. Köszi, Lili! Most elmegyek. Vagy ráérsz?

LÁNY Mire?

JENŐ Beszélgetni. Jó kis könyv ez!

LÁNY Nem, Jenőkém. Most nem érek rá.

JENŐ Akkor szia, ha nem haragszol! *(A könyvvel boldogan kirohan, nagyot csapódik az ajtó)*

LÁNY Nem haragszom. *(Felállítja a széket, leül, sajgó bokáját masszírozza)*

Közben a dívány párnái is mozdulnak. Lina és Tamás csókolóznak ott, feltehetően eddig is azt tették

Ez is elment. Haragudjon az Öcsi majd, ha megkerül. Mért nincs itthon? Mért nem vigyáz a saját könyveire? Hát mi vagyok én? Éjszakai portás?

LINA *(kibontakozik Tamás öleléséből, kitörő örömmel Lilihez)* Egész éjszakára? Odaadod, azt mondod? Egy egész éjszakára? Te édes, egyetlen, drága Lilim! *(Odarohan, a nyakába borul)* Szóval kinyitom a hátsó ajtót, azután balra fordulok. Igaz? És az első ajtó a te szobád. Hallod, Tamás? Édesem! Ideadja a kulcsot! Tudtam, hogy ideadod. Csak nem fáj? A bokád? Mit csináltál? Borogatni kell, az jó. Az mindenre jó. Te! *(Összecsókolja)* Hol az a kulcs?

LÁNY *(a zsebébe nyúl)* Tessék.
LINA *(felrángatja Tamást a díványról)* Szóval, balra. Figyeltél, Tomikám? Kösz, nyanya! *(Kirobog, magával vonszolja Tamást is. Az ajtó megint csapódik)*
LÁNY *(felállt, bicegve lép egyet-kettőt)* Hát ez csodálatos! *(A tükör elé ér, belenéz)* Meg ez a díszes nyakravaló! Mért pont épp ez tűnt volna fel bárkinek? *(Leemelné a hurkot a nyakáról, de mozdulatát megállítja egy hang a festőállvány mögül)*
VIKTOR Le ne vedd!
LÁNY Itt voltál?
VIKTOR Persze. Ne mozdulj!
LÁNY *(mozdulatlanul tartja a kötelet a nyakán: felveszi vagy leveszi?)* Lapultál! Hallgattál! Leskelődtél! Még tán izgultál is: sikerül, nem sikerül!
VIKTOR *(rárivall)* Maradj már! Folyton izegsz-mozogsz! Nem is tudod, milyen jól áll!
LÁNY *(engedelmeskedik)* Még hívtalak is!
VIKTOR Hallgass! Épp a szádnál tartok. Nézz inkább lefelé! Kicsit hajtsd meg a fejed! Még! Most jó! Maradj! Hogy hallottalak-e? Persze. Még láttalak is. Nem is gondolod, milyen érdekes voltál. Csak a szád... Nem! Ne szólj! A szád, az akkor is folyton járt. Nem tudtam élethűen megmintázni. Ahogy ott lógtál! Nem himbálóztál, ahogyan az szokás, csak csüngtél, egy jó darabig szinte mozdulatlanul. No, ez igen! — gondoltam. Most nyugton van, most le tudom kapni a lényeget! Várj még egy picikét! Ezt még korrigálnom kell! Fenomenális lesz! Olyan leszel, mint egy igazi öngyilkos! Benne lesz az öngyilkosság lényege. A borzadályé, a reménytelenségé, a teljes megadásé. Aki majd látja...
LÁNY *(lekapja a nyakravalóját)* No ebből elég! Én meghalok, te meg itt művészetet imitálsz.
VIKTOR Hogyhogy imitálok? Ez igenis művészet! Tudod te jól. És amint látom, nem is haltál meg.
LÁNY De meghalhattam volna. Ha egy kicsit ügyesebb vagyok. Akkor most tényleg nyugodtan festhetnél, és elkaphatnád a lényeget. A borzadályét, a reménytelenségét meg mit is még?
VIKTOR A teljes megadás: az önfeladás lényegét.
LÁNY Pont te, aki eddig még... De most nem! Most hagytad, hogy... Hiába kiabáltam! Nem segítettél! Meg sem mukkantál!
VIKTOR Ugyan, Lili! Teljesen világos volt, hogy nélkülem is boldogulsz.
LÁNY Megboldogulok. Úgy érted.
VIKTOR Hülye vagy! Kérlek, még vedd vissza egy kicsit azt az undok kötelet! Nem fejeztelek be. De már beszélhetsz!
LÁNY Kösz. És fel is akaszthatom magam.
VIKTOR Otromba halálnem, magad is tudod.

A Lány nyakában megint ott a kötél. Beáll

Most jó! Persze a méreg, az jobb. De minek? Élni akarsz. Nem?
LÁNY Kiderült, hogy igen. Hát élve maradtam. De minek?
VIKTOR Jobb lett volna, ha nem nadrágban húzod fel magad a csillárra. Innen a szoknya sokkal izgatóbb látvány lett volna. Amint kivillan alóla egy halálra szánt térd, egy comb, félig még él, félig halott. Rém erotikus lehet, ahogy feszülnek az izmok! És az ember hozzáképzeli a haldokló hasat, a...
LÁNY Mihez kezdjek eztán?
VIKTOR ...a kihűlő ágyékot...
LÁNY Inkább azt mondd: eztán hogyan?
VIKTOR Mások között esetleg.
LÁNY Gondolod, új emberek?
VIKTOR Hm. Talán igen.
LÁNY Menjek el. Jó. De hová?
VIKTOR Mindegy. Talán Párizsba vagy Rómába.
LÁNY És ott?

Sötét

MÁSODIK JELENÉS

Kopott, szürke kisvárosi pályaudvar. Kétoldalt egy-egy kijárás, középen kétszárnyú koszos üvegajtó vezet a peronra.
Mintha az előző jelenés néhány bútora — átalakulva — itt maradt volna: a legfontosabb a háromajtós, ormótlan szekrény. Most PÉNZTÁR felirattal rendelkezik. Elöl áll ferdén a dívány — csupaszon. Középen a nagy asztal terítő nélkül, hamutartókkal, szeméttel. Itt van a fotel is, a sarokba félrehúzva, háttal, hogy ne álljon a járások útjában.
A peronajtó felett (a tükör helyén) a miliőtől elütő, elegáns, színes vonatkijelző tábla lóg, a következő felirattal:

Indulás	Érkezés	Idő	Vágány
PÁRIZS		7.25	1
OSLO		8.05	1
RÓMA		8.15	1
DOROZSMA		8.20	1
HALAS		8.21	1

Kora hajnal. Jobbról bevánszorog a Lány, vállán tömött szütyő. Mögötte caplat Viktor teljes festőfelszerelésével.
A Lány fáradtan ledobja magát a díványból vált padra. Viktor — mint ezután mindig — a bal szélen, „a történéseken kívül" lepakol. Munkához lát

LÁNY Lejártam a lábam. Nem bírok egy lépést sem tovább menni. Ha ez nem a pályaudvar, felakasztom magam.
VIKTOR Már úgyis rutinod van benne.
LÁNY Szégyelld magad! Sőt: duplán szégyelld magad! Neked igazán tudnod kéne, honnan indulnak a vonatok, ehelyett bejártuk az egész várost.
VIKTOR Szerencsére nem olyan nagy. De ne morogj! Most jó helyen vagyunk.
LÁNY Biztos vagy benne?
VIKTOR Nézz körül! Addig én itt lesátorozom.
LÁNY Érdemes kipakolnod?
VIKTOR Szerintem érdemes. Alig pirkad. Ha kiszuszogtad magad, váltsd meg a jegyeket!
LÁNY Szóval: mindegy, hová.
VIKTOR Szóval: mindegy.
LÁNY *(a vonatkijelző táblát tanulmányozza)* A legközelebbi Párizsba megy!
VIKTOR Akkor mi is oda.

A Lány nehézkesen feláll, a pénztárhoz ballag. Zárva. Bekopog, vár, tiblából, újra kopog. Semmi. Egy forgalmista (= Apa) jön sietősen. A lány megállítja

LÁNY Jó reggelt! Kérem, mikor nyit a pénztár?
FORGALMISTA A pénztár?
LÁNY Igen.
FORGALMISTA Miféle pénztár?
LÁNY Ahol jegyet lehet váltani. Pénztár. Kassza. Érti?
FORGALMISTA Á! Kassza! Igen: wertheimzárral. Volt otthon ilyen. Még a megboldogult feleségem idejében. Ő hívta kasszának. A háztartási pénzt tartottuk benne. Titkos kóddal lehetett csak kinyitni. Azám! Már akkor! Titkos kódja volt! Igaz, hogy csak ketten használtuk, mégis titkos volt. Később átszereltette a zárját. Egyszemélyesen titkosra, és én már nem tudtam belenyúlni. Kénytelen voltam munka után nézni. Akkor álltam be ide a MÁV-hoz. Így kellett tennem, kisasszonykám, ha még az életben meg akartam inni nagy néha egy-egy pofa sört. Hát igen. A kassza! *(Elábrándozik)*
LÁNY De ez itt! Ez mikor nyit?
FORGALMISTA Ez itt? Várjon csak egy kicsit, kisasszonyka! Vagy olyan sürgős?
LÁNY Nem. Nem sürgős. Még alig pirkad.
FORGALMISTA Na látja! Várni kell! Ennyi az egész. *(Elmegy)*

A későbbiekben néha fel-feltűnik egy-egy néma utas mint eleven háttér...

LÁNY Hallottad? Na, mit szólsz?
VIKTOR Vágj érdeklődőbb képet! Így nem mész sem-

mire! Például rákérdezhettél volna: miben halt meg a felesége? Mióta dolgozik itt? S más ilyesfélét.
LÁNY Most az érdeklődő arcomat fested, vagy segítesz? Pillanatnyilag a fő feladat jegyet váltani. Vagy nem?
VIKTOR Ez a mi szempontunk. Neki meg a saját szempontjai a fontosak. Világos? *(A bevonuló jelenség felé int)* Most légy ügyes!

Bevonul egy Jólöltözött Dáma (= Anya) neszesszerekkel, táskákkal, dobozokkal. Mögötte a Hordár (= Öcsi) három bőröndöt cipel. A Jólöltözött Dáma leejt egy csomagot, de nem tudja felvenni a rengeteg holmitól

LÁNY Csókolom. Segíthetek? *(Szedegeti a lehullott csomagokat)*
JÓLÖLTÖZÖTT DÁMA Ugyan, kedveském! Csak hagyja! Arra való a hordár. Fiú! Vedd el a hölgytől a csomagjaimat!

A Hordár azonban képtelen kézben tartani mindet. Szerencsétlenkedik. Egy csomag mindig a földön marad

(A Lányhoz) Látom, még sohasem utaztál. Minden jobb pályaudvaron hordárok várják az utasokat. A bejáratnál, az indulási oldalon meg a kijáratnál is. Felkínálják a segítségüket, és némi pénzért megszabadulhatsz a cipekedés gondjaitól. Persze, nem árt, ha előre megalkuszik az ember. Nagyon kell ügyelni, túl ne fizesd a szolgálataikat. Érted?
LÁNY No de ennyi csomag! Messzire tetszik utazni?
JÓLÖLTÖZÖTT DÁMA Messzire. És egy nőnek mindig sok holmit kell becsomagolnia. Pláne, ha külföldre megy. *(A Hordárhoz)* Azt is vedd fel, fiú! Nem maradhat itt! Benne van a boám. Ki tudja, talán szükségem lesz rá. Egy estély vagy fogadás...

A Hordár azonban hiába igyekszik. Az a csomag a földön marad

LÁNY Hová tetszik utazni?
JÓLÖLTÖZÖTT DÁMA Párizsba. Végre Párizsba! Tudod, az micsoda hely? Már tíz éve készülődöm, szervezek, csomagolok, tervezek, álmodozom. Most azonban elindulok. Most, hogy egyedül maradtam. Egészen egyedül! Most biztosan elindulok.
LÁNY Én is oda utazom. A jegyek megvannak?
JÓLÖLTÖZÖTT DÁMA Hogyne! Én mindenről időben
ÖCSI Nem látszik rajta. Végre Párizsba mehet. Az ott az anyád. Meg az enyém. Úgy gondolod, felismert? *(A Jólöltözött Dáma felé mutat, aki a peronajtó mögött a vonatát lesi)*
LÁNY Nem. Legalábbis nem látszott rajta. Talán nem gondoskodtam. *(A táblát olvassa)* Első vágány. Hallod, fiú? Az első vágányhoz megyünk.
LÁNY És a jegyeket itt tetszett vásárolni?
JÓLÖLTÖZÖTT DÁMA Persze. Ugyan hol másutt? *(Elindul)*
LÁNY *(elkapja a földön maradt csomagot, utánuk megy)* Együtt is utazhatnánk. De a pénztár, az zárva. És nekem, nekünk, még nincs jegyünk.
JÓLÖLTÖZÖTT DÁMA Kinyit. Mindig ki szokott nyitni. Várjál csak türelmesen. Gyere, fiú!

Eltűnnek a középső ajtó mögött

LÁNY *(észbe kap, utánuk fut)* Néni! Hölgyem! Itt maradt a... *(A visszatérő Hordárba ütközik)*
HORDÁR Micsoda egy banya!
LÁNY *(a Hordár után)* Várjon! Vigye oda ezt is a néninek! Itt hagyta. Gyorsan! *(Amint a Hordár feléje fordul, a Lány keze megáll a levegőben. Hozzászalad, átöleli)* Öcsi! Lackó! Te vagy az, Öcsikém? Hogy kerültél ide? Mit csinálsz itt?
ÖCSI Láthatod. Csomagokat cipelek. Lemaradtam a vonatról, s valamihez csak kellett kezdenem, hogy éhen ne maradjak.
LÁNY Hetek óta! Azóta itt tekeregsz? Nem jöttél haza! Hogy tehettél ilyet? Anya a szemét is kisírta utánad. akart felismerni.
ÖCSI Téged sem.

Közben hangtalanul befut a vonat. A Jólöltözött Dáma felrakja a csomagjait, felszáll, a vonat elindul

LÁNY Engem sem. Bár én sem ismertem meg. De te szólhattál volna neki! Te megismerted!
ÖCSI Minek? Hadd menjen. Legalább ő menjen.
HANGOSBEMONDÓ A párizsi gyors elindult. Az első vágány mellett tessék vigyázni! A párizsi gyors elindult! Az első vágány mellett tessék vigyázni!
LÁNY *(Viktorhoz)* Te! Ez volt a párizsi vonat! Ezzel akartunk menni! Most mi lesz?
VIKTOR Semmi. Megyünk a következővel.
LÁNY De mit keresek én Oslóban?
ÖCSI Miért? Mit kerestél volna Párizsban?
LÁNY Az más! És a pénztár! Még mindig zárva! Öcsi! Te mégiscsak jobban tudod: mikor nyit ki végre a pénztár?
ÖCSI Kinyit. Mindig ki szokott nyitni. Csak várj türelmesen! *(Elindulna)*
LÁNY Ne menj még! Nézd, itt maradt Anya csomagja. Menj szépen haza, és vidd magaddal! Legalább megtalálja, ha megjön. Ne tekeregj itt, kérlek!
ÖCSI Nem megyek haza. Maradjon nálad. Egy estélyi boa neked is jól jöhet. Még Oslóban is. *(Kisiet)*
LÁNY *(utánakiált)* Legalább búcsúzzunk el!
VIKTOR Kár, hogy már nem hallja! Szép volt! Ezt most jobban csináltad.
LÁNY Mi a fenét csináltam jobban? Képtelen vagyok jegyet váltani! *(A pénztárablakon dörömböl, hiába)*
VIKTOR No, igen. Mondtam én, hogy nyugodtan lesátorozhatok. Szóval, az arcod. Mintha jobban érdeklődtél volna. Még aggódtál is.
LÁNY Hiszen el akarunk utazni. Nem? De jegy, az nincs. Nem kapható!
VIKTOR Lackóért aggódtál, úgy értem.
LÁNY Hogy a fenébe ne, hisz az öcsém!
VIKTOR Persze, persze, az öcséd. Meg az anyád. És a pénztár, ugye, még mindig zárva.
LÁNY Az. A rohadt életbe! Már csak néhány perc, és a következőről is lemaradunk.
VIKTOR Van még vonat. Nézz csak rám! Kösz.

A kijelző tábla vált. Az érkezéshez beáll:
PRÁGA 8.06 1

Most izgatottan berohan Jenő. Rövidlátón keresgél

JENŐ Jaj, istenem! Hova lett? Mihez kezdek nélküle?
LÁNY Elvesztette a vonatjegyét?
JENŐ *(bután a Lányra néz)* Nem. Az megvan. Legalábbis azt hiszem. A szemüvegemet nem találom. És semmit, de semmit nem látok nélküle. Jaj, istenem!
LÁNY Mikor volt meg utoljára?
JENŐ Még az imént. Amikor a jegyemet megváltottam.
LÁNY Jegyet váltott? Most?
JENŐ *(keresgélés közben)* Jaj, istenem! Persze hogy most. Dorozsmára kell mennem, mert leállt a szélmalom. Nekem kell beindítanom. De hogyan? Ha nincs meg a szemüvegem? Még a vitorlákat sem látom meg nélküle!
LÁNY És hol?
JENŐ Dorozsmán.
LÁNY Dorozsmán váltotta meg a jegyét?
JENŐ Nem. Oda megyek.
LÁNY A jegyét, azt hol váltotta?
JENŐ Itt, a pénztárban.
LÁNY Ebben itt? *(Rámutat)*
JENŐ Nem látom jól, de azt hiszem, ebben. Akkor még megvolt a szemüvegem.
LÁNY De hiszen ez órák óta zárva!
JENŐ És mindjárt indul a vonatom!
LÁNY Csak fél óra múlva. Addig megtaláljuk. Majd segítek. *(Négykézlábra ereszkedik)* Amikor a vonatjegyét megvette, nyitva volt a pénztár?
JENŐ Mit? Persze!
LÁNY És azután becsukott?
JENŐ Nem. Betettem a zsebembe. Ebbe itt. *(Belenyúl, és megtalálja benne a szemüvegét)* Megvan! Megvan! Itt volt! Nahát! *(Felteszi)*

LÁNY Mondja már: becsukott a pénztár, miután megváltotta a jegyét?
JENŐ Olyan ismerős nekem. De honnan? Ahogy itt látom! Hogy végre egyáltalán látok! Valami rémlik...
LÁNY *(már kiabál)* Becsukott az a rohadt pénztár? Emlékezzen! Mert most nincs nyitva!
JENŐ Pedig kinyit. Biztosan kinyit. Ha jön a vonat, előtte ki szokott nyitni. Valami könyvvel kapcsolatban. Nem?
LÁNY Mindenki ezt mondja!
JENŐ Könyv! Hát persze! Lili! Te vagy az? Lilikém! Én istenem!

Hangtalanul újabb vonat érkezik.

A vonatom! Szia! *(Kirohan a peronra, felszáll)*
LÁNY Amelyik Oslóba megy. A marha! Mintha Dorozsmára akart volna menni, nem?
VIKTOR Oslóban is leállnak a malmok, ha nem fúj a szél.
HANGOSBEMONDÓ Az oslói gyors elindult az első vágányról. A vágány mellett tessék vigyázni! Figyelem! Figyelem! Prágából express érkezik az első vágányra. A vágány mellett tessék vigyázni! Prágából express érkezik az első vágányra. A vágány mellett tessék vigyázni!
LÁNY Jönnek-mennek a vonatok. Mindenkinek van jegye, felszáll, elutazik, csak mi maradunk. *(Megint a pénztárhoz megy, megrázza. Legyint)*
VIKTOR Ne izgasd magad! Egész nap jönnek-mennek a vonatok. Az egyikre majd csak felszállunk mi is.
LÁNY Ki lehetett ez a fiú?
VIKTOR A szemüveges? Jenő. Az öcséd barátja. Aki mindig az asztal alatt szokott olvasni.
LÁNY Jó! Meg sem ismertem. Így, szemüveg nélkül!
VIKTOR Elvesztetted az érdeklődésedet. Hiányzik az arcodról a figyelem. Így pedig nem fog menni! Nézz rám! Gondolj valami fontosra, ami érdekel! Nem jó! Mire gondoltál?
LÁNY A jegyekre, amiket nem tudok megvenni!
VIKTOR Esetleg az öcséd? Hogy miért nem megy haza?
LÁNY Ugyan, hagyj már békén! Nem látod milyen ideges vagyok?

Lina és Tamás robog ki a peronajtón — uti felszerelésel. Boldogok

LINA Nini! Hiszen ez Lili! Szia, Lilikém!

Ölelés, csókolózás

Mit csinálsz itt? Csak nem minket vártál?
LÁNY Á! Elutazom. Pontosabban utaznék, de nem nyit ki a pénztár, és nem tudok jegyet váltani.
LINA Ne mondd! Micsoda pech! Mi meg most érkeztünk. Prágából. Hogy micsoda egy város! Látnod kéne! És hova utazol?
LÁNY Nem tudom. Jegyet kellene váltanom. Mondjátok, nektek van jegyetek?
LINA Milyen jegyünk?
LÁNY Vonatjegyetek. Amivel utaztatok.
TAMÁS Hát persze. Különben...
LÁNY Aha. Mindenkinek van. *(A pénztár felé)* Látjátok? Még mindig zárva van. Értitek ti ezt?
LINA Hát akkor szia! *(Elfele, miközben Tamásba karol)* Ez bolond. Nem tudod, mit akarhat azokkal a jegyekkel?
TAMÁS Kit érdekel? A fő, hogy a kulcs...
LINA Pszt! Az még nálam van!
TAMÁS Micsoda mázli, hogy elutazik!

Vihogva kimennek. A Lány megint a pénztárablakon dörömböl. Egyre reménytelenebbül. Végül lehuppan a padra

LÁNY Ez nem lehet igaz!
VIKTOR Most jó! Maradj így! Kihunyt az érdeklődés legapróbb szikrája is. Csak a mániád él. Nagyon jó! Meg ne moccanj!
LÁNY Nincs is kedvem. Moccanni se.

A fotelból kiemelkedik két férfi. Egyforma sötét felöltő van rajtuk, fekete bőrkesztyű, szemükbe húzott kalap stb. A szokott öltözéke azoknak, akik a parancsokat végrehajtják. Odamennek a padhoz, megállnak a Lány előtt

VÉGREHAJTÓ 1. Felkérjük, kisasszony, hagyja el a helyiséget!
LÁNY *(értetlenül)* Én?
VÉGREHAJTÓ 2. Maga. Itt csak utasok tartózkodhatnak.
LÁNY Én is utas vagyok.
VÉGREHAJTÓ 1. Igen? Mutassa a menetjegyét!
LÁNY Az nincs. Épp ez az, hogy nincs. Órák óta várakozom, hogy kinyisson a pénztár.
VÉGREHAJTÓ 1. Ha nincs, akkor jöjjön szépen velünk!
VÉGREHAJTÓ 2. Figyeltük magát.
VÉGREHAJTÓ 1. Molesztálja az utasokat.
VÉGREHAJTÓ 2. Illetéktelenül tartózkodik itt.
LÁNY De hát... Innen indul a vonatom!
VÉGREHAJTÓ 1. Innen semmiféle vonat nem indul.
LÁNY Dehogynem! Láttam!
VÉGREHAJTÓ 2. Jöjjön, vagy visszük!
LÁNY Mit akarnak tőlem? Ez egy pályaudvar. El akarok utazni!
VÉGREHAJTÓ 1. Ez nem pályaudvar.
LÁNY Hogyhogy nem pályaudvar? Hát akkor micsoda? Uszoda?

Megragadják

VÉGREHAJTÓ 2. Na, elég volt!
VÉGREHAJTÓ 1. Gyerünk! Ez nem pályaudvar! Itt nem lehet randalírozni!

Felkapják és kivonszolják

LÁNY *(visít és kapálódzik)* De pályaudvar! Igenis pályaudvar! Eresszenek! Viki! Segíts! Pályaudvar! Pályaudvar!

Kiabálása kinn hirtelen elhal. Viktor feláll, gyorsan és rutinosan összeszedi festőkészségét

Sötét

HARMADIK JELENÉS

Egy kastély szalonja. Hátul lépcső vezet egy ballusztrádos galériára, onnan többszárnyas üvegajtó a teraszra, a kertbe. A lépcsőtől balra hatalmas erkélyajtó súlyos drapériákkal, jobbra elől faragott kétszárnyas ajtó (mindenki innen jön). Balra kopott gangajtó, bántón elüt a berendezéstől (mindenki itt távozik). Egyébként pompa: szőnyegek, festmények, fegyvergyűjtemény stb. Középen üres tér, ahol egyetlen — az első jelenésből ismert — karosszék pöffeszkedik. Operettdíszlet. Balra elöl ott áll, szokott helyén, a festőállvány.
Kintről kétségbeesett, fuldokló kiáltások: a Lány hangja. Kivágódik a teraszajtó, és a két Végrehajtó bependeríti a Lányt a galériára.
Huszka zenéje indul a Lili bárónőből. *Édes dallama alatt a végrehajtók estélyibe öltöztetik a Lányt, s miután „bárónővé" alakították — még mindig fogoly! — a Végrehajtó 1. frakkot húz. A Lány már alig tiltakozik, lassan megadja magát, sőt: megpróbálja felmérni a helyzetét. Végül beilleszkedik. A vasmarokból ki akar szabadulni — de már operettstílusban:*

LÁNY Az istenért! Eresszen el!

Végrehajtó 1. = a Gróf énekelni kezd, közben átkarolja a Lányt, lekeringőznek a lépcsőn.
Jelenet a Lili bárónőből:

GRÓF Bocsássa meg, ha reszkető kezemmel
Megérintem a kis fehér kezét!
Bocsássa meg, ha bús tekintetemmel
Úgy esengem éltető, derült tekintetét!
Bocsássa meg, ha termetét csodálom,
Ha részegülten szívom illatát!

Bocsássa meg, hogy vakmerőn remélek,
És ha százszor eltaszítna, százszor visszatérek,
Könyörgöm bűnbocsánatát!
Könyörgök szerelemért!
LÁNY A szeme ég, s a szava éget,
Elég, ah, elég, mert még elégek,
Szinte kábító, fojtó a lég!
Elég, oh, elég!
GRÓF Boldogan halnék meg én
Csókot lehelve aranyhajára,
Hattyúnyakára, vállára,
Mély tüzű szeme párjára!
LÁNY Ez őrület, legyen eszén!
A folytatást megtiltom én!
Ó, mint tüzel a homlokom!
Hallgasson el! Parancsolom!
GRÓF Szemednek tüzében szívem olvad,
Elhagy már az erő,
Reszkető kezemmel átkarollak,
Édes nagyszerű nő! Tündéri nő!
Refrén:
Szellő szárnyán szállj velem, repülj velem!
Erdők mély vadonán kószáljunk szerelmesen,
Dús fű selyme legyen nászágyunk,
És senki se tudja, ne sejtse, hol járunk.

A refrént együtt ismétlik. A Lány véglegesen átengedi magát a „varázsnak". A dal végén hosszú csók. Azután a Gróf eltűnik a gangajtón át. A Lány beleroskad a karszékbe. Mereng.
Viktor óvakodik be jobbról — libériában. Tisztelettudó távolságban megáll a Lány előtt

VIKTOR Hivatott, Bárónő?
LÁNY Ah! Most már jöhet! Mi újság odakünn?
VIKTOR Egyre nagyobb a türelmetlenség, asszonyom.
LÁNY Kiosztotta a sorszámokat?
VIKTOR Igenis.
LÁNY Valahogy ma nincs kedvem hozzájuk. Halasszuk el! Mondja meg nekik, kérem, mondja azt, hogy — fáj a fejem.
VIKTOR Szerda van, méltóságos Bárónő! Szerda!
LÁNY Nos, ha szerda van, mit tehetünk? Ó, egek! Jöjjön hát az első!

Sután és tisztelettel belép Jenő.
Viktor a festőállványhoz siet, és festéshez fog

JENŐ Ó, az a zene! Kiszűrődött, és én halottam, és elfogott a vágy, hogy táncoljak. Bárónő! Ha egyetlen táncra méltatna engem. Szólna a dal, és kerengenénk, és kerengnének körös-körül a faragott polcok, a polcokon a könyvek, a színesek, kicsik és nagyok, bennük a millió betű! Mámor! A képzelet mámora! És a zene! Ha átkarolnám, csak a derekát, épp annyira, amint illik...
LÁNY Elég, fiam! Még megharagszom!
JENŐ *(énekel)* Bocsássa meg, ha bús tekintetemmel
Úgy esengem éltető, derült tekintetét...
LÁNY Ah, ez szép volt! Mit kívánsz?
JENŐ A könyvek...
LÁNY Ja, igen. Hogy a könyvtárnokom legyél. Nos, rendben! De meg ne halljak többé ily merész szavakat!
VIKTOR Már évek óta könyvtárnoka, Bárónő.
LÁNY Ah, igen? Nem számít! Mehetsz fiam!
JENŐ A könyvek és ön! Csodás boldogság! Hálás leszek, míg élek, úrnőm! *(Meghajol, majd kihátrál a magától nyíló gangajtón)*

A Végrehajtó 1. keze felvillan kívül a kilincsen. Ugyanakkor egy másik Inas (= Öcsi) beszól a kétszárnyú ajtón

INAS Asszonyom! A második.

Az Apa lép be megtörten, alázattal. Meghajol a Lány előtt

LÁNY Mi a kívánságod, öreg?
APA Légy áldott, Bárónő, mindnyájunk jótevője!

Az udvar felől lövés dördül. Az Apa összerezzen

LÁNY Csak rajta! Megy az idő, s már szürkül az alkonyi pír az ég alján.
APA Igen, igen. Oly megalázó... Mondjam-e, hisz ön tudja jól...
LÁNY No, a gazdatisztem előttem ily bátortalan, ijedt? A dolgodat remekül végzed, jószágomon hiba nélkül sáfárkodol, a könyvelésben minden rendben, becsületeden szemernyi folt!
APA Ó, úrnőm! Minden szaváért hálás köszönet!
LÁNY Hiányzik mégis valami?
APA Egy aprócska kegy, semmi ajándék...
VIKTOR Néha egy-egy pihenőnap. Mondjuk, a vasárnap...
LÁNY Ne szólj közbe! Az események nélküled is remekül peregnek. Nos, gazdatisztem?
APA Ó, igen! A vasárnapok! Szabadon jönni-menni, ha akarom, erdőt járni, puskavégre vadat kapni...
LÁNY Nohát! Csak ennyi? Minden vasárnapod szabad legyen! Úgy, mint eddig.
APA *(elkapja a Lány kezét, és megcsókolja)* Úgy, mint eddig! Ó, asszonyom!
LÁNY *(undorodva elhúzza a kezét)* Rendben. Mehetsz! Elengedlek.

Az Apa görnyedt igyekvéssel kisiet a megnyíló gangajtón

Ó, Viktor! Máris unom!
VIKTOR A szád körül az a fegyelmezett, keskeny undor! Ezt gyorsan megcsinálom.

Az Inas megint belép

INAS A következő. Úrnőm, jöhet?
LÁNY Igen. Mit tegyünk, ha újból szerda van!

Az Anya jön. Lompos, öreg. Térdre omlik a Lány előtt

ANYA Ó, asszonyom! Régi szolgád a szekrényben porolt, pakolt...
LÁNY ...és ráakadt egy nyűtt boára...

Megint lövés dördül. Az Anya alig rezzen. Folytatja

ANYA ...strucctoll boa, valamikor fekete volt, bolyhos, néhol még zöld fény csillog rajta...
LÁNY ...csak egy kissé vedlik már, fénye kopott. Tiéd legyen, azt akarod.
ANYA Ha kérhetném, könyörögve, hiszen ön már...
LÁNY ...nem használja, olyan avítt, olyan öreg, de én...
ANYA ...de én, bizony...
LÁNY Legyen tiéd! Neked adom!
ANYA Hálám... Örökké majd rád gondolok, Asszonyom, amikor...
LÁNY ...megsimogatod, a tükör előtt a válladra illesztéd, és arra gondolsz... Na, mondjad gyorsan! Hiszen már kívülről tudom!
ANYA *(gyorsít, de áhítatából nem enged)* ...arra gondolok, amikor majd megint fiatalon elmegyek abba a bálba, kastélybeli mulatságba, milyen jól fog állni rajtam! Fehér ruhám alatta lebeg...
LÁNY Ugyan! Menj már! Hiszen tiéd! Jöjjön a következő! *(Tapsol)*

Nyílik a szárnyas ajtó, belép az Inas. Az Anya eltávozik a balra kitárt nyitott ajtón

INAS Asszonyom! Jöhetnek?
LÁNY *(az Inast nézi merőn)* Lackó! Öcsi! Mit keresel te itt?
ÖCSI Szeretem az egyenruhát.
VIKTOR Csukd be az ajtót, fiú! Családi jelenet következik.
LÁNY Ki engedett be?
ÖCSI Csak úgy bejöttem. Untam a sok hülye utast, a vonatfüstöt, a nyüzsgést, a zajt, s egyébként is, gondoltam egyet: már megnézem, mit csinálsz.

VIKTOR Nem történik itt más, Öcskös, csak a szokásos: Lili minden szerdán kiirtja a környezetét.
LÁNY De Viktor! Csak amennyit lehet.
VIKTOR Csak annyit. Mindig marad belőlük még néhány.

Odakinn lövés dördül

ÖCSI Aha! Értem. Nem rossz játék!
LÁNY Menj hát innen! Eredj haza! Ez itt nem neked való!
VIKTOR Igaza van. Jobb volna, ha hazamennél!

Öcsi elindul a gangajtó felé

Ne arra! Az istenért! Menj, ahonnan jöttél! Arra!
ÖCSI *(Viktorhoz)* És te? Téged megtűr?
VIKTOR Én vagyok a kivétel. Talán nem vagyok neki teljesen felesleges.
INAS *(hangot vált)* Asszonyom! Jöhet a következő?

Lili hallgat

VIKTOR Bárónő! A fiú válaszra vár!
LÁNY Igen. Jó. Küldd be gyorsan!

Az Inas beengedi Linát és Tamást, akik belibbennek kézenfogva, mint egy pásztorjáték szereplői

LINA *(úrnője elé térdel)* Üdvöz légy, úrnőnk, te kegyes!
LÁNY Hallom. Csak mondd!
LINA Egy nyári bíbor alkonyaton a tó mellett heverészek, s Tamás, a párom, ott ül egy kövön, tőlem nem messze, zsinegét a tóba vetve. Ím, egyszerre a horgát kirántja, s mi függ rajta? Nem ám ezüst, fickándó hal! De nem ám! Hanem egy fényes, cifra, óriás kulcs. Hazavittük, de a titok azóta sem hagyott nyugton. Attól fogva minden nap és minden éjjel izgatottan a vidéket járom. Minden zárat megpróbálok, de a titokzatos cifra kulcs csak nem illik egyikbe sem. Mígnem tegnap, holdas éjjel, reáleltem az ajtóra, a talált kulcs kinyitotta.
LÁNY Az elhagyott kerti laknak ajtajába illik a kulcs, odalenn a park végében. Eltaláltam, ugye, lányom?
LINA Úgy van! Abba! Eltalálta, drága úrnőm! Most kérésünk előadom.
LÁNY Nem szükséges. Kéritek, a kerti lakot adjam néktek, amelyhez a titokzatos kulcs vezérelt. Így van, fiú? A választ most tőled várom!
VIKTOR Szokott medrükből így eltérnek az események, Bárónő! A fiú még sohasem szólalt meg!
LÁNY Most megszólal. Parancsolom! Hallani akarom a hangod!
TAMÁS *(félig énekelve)* Eddig erdők mély vadonán kószáltunk szerelmesen.
Dús fű selyme volt a nászágyunk,
Bujkálva, reszketve, kéjsóvár szemektől meglesve,
Ám most a kerti lakban, nem oly titokban,
Szabadon lehetnénk egymásé, szerelmesen.
LÁNY Úgy. Ez a te kérésed, fiú!
LINA Mindkettőnké, hisz összetartozunk.
LÁNY És neked? Külön? Mi a kívánságod?
TAMÁS Csak amit ő, azt szeretném én is.
LÁNY Mit szólsz, Viktor? Mit tennél a helyemben?
VIKTOR Nem kívánnám el a másét.
LÁNY Eh! Már régen unják egymást! *(Linához)* Mondd, ez már a hányadik kulcs?
LINA A kétszázhatvankettedik.
LÁNY Minden szerdán egy újabb kulcs. Így megy ez már akkor öt éve. Nos, úgy döntöttem: legyen vége! Rendben, lányom, legyen tiéd a kerti lak. Mehetsz! *(Tamáshoz)* Te nem! Te itt maradsz!
LINA Nélküle nem! Jöjjön velem! Ó, Bárónő! Nagyon félek!
LÁNY *(tapsol)* Vigyétek!

A gangajtó mögül előlép a Végrehajtó 1., elvonszolja Linát

LINA *(ellenáll, kiabál)* Csak ővele! Csak ővele! *(Eltűnik)*

Csend. Tamás dermedten áll. Lépne, tenne, de nem mer. Most váratlanul belép Öcsi. Elterelődik Tamásról a figyelem, aki egyre hátrál, hogy az erkélyablakon át az udvarra lásson

LÁNY *(Öcsihez)* Mért zavarsz most? Mit akarsz?
ÖCSI Újabb kérelmező, úrnőm!
LÁNY Mindet fogadtam. Vagy tévednék?
ÖCSI Maradt még a legutolsó.
LÁNY Ki volna az?
ÖCSI Én.
LÁNY Megőrültél?
ÖCSI Volna egy vágyam.
LÁNY Inasra szükségem van. Annak tilos bármit kérni, így szól az egyezség.
ÖCSI Velem semmi egyezséget nem kötött, úrnőm!
LÁNY A libériád az egyezség! Eredj innen!
VIKTOR Nem ismerek rád, Lili! Érdek nélkül ragaszkodsz valakihez.
LÁNY Hallgass! *(Gúnnyal)* Inkább nézd az arcom: csupa lágyság! Nézd a szám körül a ráncot: csupa merő aggodalom! Kapd el gyorsan! Ez a féltés! *(Öcsihez)* Hallod, Lackó! Nem akarom! Hagyd el a kastélyt, kérlek! Míg nem késő! Eredj már!

Lövés dördül. Tamás a Lány felé rohan, de Öcsi elkapja

TAMÁS Nélkülem ment a halálba! Ezért megfizetsz, te szajha!

Dulakodás. Tamás hamar elterül. A vért törli az arcáról

LÁNY *(Tamáshoz)* Na, gyere ide, fiam!

Tamás feltápászkodik, odavonszolja magát

Úgy! Most térdelj elém! Még közelébb! Így. *(Simogatja)* Érzed a tenyerem lágyságát? Érzed bőröm forróságát? Érzed-e, hogy itt a helyed? Tested a testem mellett? Nos, mosolyogj! *(A fiú a tenyerét a mellére húzza)* Érzed szívem lüktetését?

Zene indul

VIKTOR Szenzációs! Lili! Ez a szituáció!
ÖCSI Nem is új! Sir Lili meghódítja Lady Tamást.
LÁNY Tudod-e, mi van a közepében? Nem? Hát figyelj!

A Lány felállítja a fiút, karját a derekára illeszti, átöleli. Tamás engedelmeskedik. Táncolnak, a Lány énekel. Az édeskés dal és a Lány teste egyre inkább beleviszi a fiút a játékba

Egy férfi képe van a szívem közepébe,
Szívemnek éjében fénylő sugár,
Övé a lelkem, érte lobog a szerelmem,
Árnyékként kísérem, amerre jár!
Kolduszszegényen lenne bár a vőlegényem!
Útszéli kunyhóban ölelne bár!
Egy férfi képe van a szívem közepébe,
Szívemnek éjében fénylő sugár!

Míg táncolnak, Öcsi a gangajtó felé megy. Lili figyeli, de énekel tovább. Öcsi búcsút int, és kilép a nyíló ajtón. Zene vége

Este abban a bizonyos kerti lakban találkozunk. Várj rám! Kedvesem!

Tamás meghajol, csókot lehel a Lány kezére

Ó, ne ily szemérmesen, drágám! *(Átöleli a fiút: csók)*
VIKTOR Így! Ez jó! Még szenvedélyesebben, Lilikém, ha lehetne!

Sötét

NEGYEDIK JELENÉS

Magas, szürke falakkal határolt igen szűk udvar. A falakon feketére festett vakablakok sorakoznak. Ajtó sehol.
Téli homály, esik a hó. A földön fehér halmok. Lassan kiderül: papírral letakart hullák.
Balról csákányütések hangzanak. A falból kihull egy tégla, majd több is. A nyíláson át kilép az udvarra a Lány — fehér nyári ruhában: maga a tisztaság. Porolja magát, körülnéz.
A nyíláson keresztül utánanyomakodik Viktor kockás plédbe burkolózva, festőfelszerelését vonszolva. Amint kilép, máris kicsomagol, és festéshez készülődik, mint rendesen

LÁNY Nem jutottunk valami messzire.
VIKTOR Dehogynem! Egészen jól haladunk.
LÁNY Te tudod, hol vagyunk?
VIKTOR Minek? Nem fontos. Mondd! Nem fázol?
LÁNY Milyen régen kérdezték ezt tőlem! Egészen kis gyerek voltam. Valaki fogta a kezemet, és mentünk eső utáni sáros úton. A cipőm csupa víz volt. És az a valaki, látod, nem emlékszem, férfié vagy nőé volt-e a hang, megkérdezte: nem fázol? Fáztam, és elkezdtünk szaladni. Lábunk alatt fröcsögött a fekete sár. Most nem fázom, pedig esik a hó. Vajon miért? Pedig élek. Azt hiszem. Eh! Marhaság! Viki! Hallod, mit beszélek?
VIKTOR Hogyne. Csak rád figyelek.
LÁNY Csak rám. No persze!... Te! Érzed ezt a szagot? Mi ez? Egyre kibírhatatlanabb.
VIKTOR Tőlük. Már bomlanak, bizonyára.
LÁNY Micsodáktól?
VIKTOR Nézz körül!

A Lány elindul az udvaron. Az első tapasztalás döbbenete lassan eloszlik. Óvatosan kerülgeti a hullákat, néha lehajol, felemeli a papírt

LÁNY *(az udvar túlsó végéről)* Mind itt vannak. Csak Tamás hiányzik.
VIKTOR Ott felejtetted a kerti lakban.
LÁNY Tényleg! Talán mert még aludt, és sajnáltam felkelteni.
VIKTOR Vagy tökéletesen megfeledkeztél róla.
LÁNY Lehet. De ezekkel valamit csinálni kellene. Nem gondolod?
VIKTOR El kellene temetni őket.
LÁNY Ide? Az irdatlan kőkockák alá? Segítesz?
VIKTOR A falat is te bontottad ki, hiszen nekem tele volt a kezem!
LÁNY Most viszont letehetnéd az ecsetet. Te is szagolod. Nem?

Viktor kénytelen-kelletlen feláll, a bontott falon túlról beemeli a csákányt, és az udvar jobb oldalán elkezdi kitépni a köveket, amelyek meglepően könnyen engednek. A Lány halomba rakja, majd leszáll a feltárt üregbe, és kézzel tágítja tovább a mélyedést. Csönd

VIKTOR *(magára hagyja a Lányt, leül, és újra festeni kezd)* Megy ez! Csak az a baj, hogy háttal vagy. Fordulj úgy, hogy legalább a profilodat lássam!
LÁNY Nem igaz, micsoda pofátlan egy alak vagy! Itt hagytál, és még álljak modellt. Itt. A sírgödörben! Észbontó!
VIKTOR Így a legjobb! Maradj! Ahogyan a köveket görgeted, abban valami hatalmas heroikus mozdulat feszül!
LÁNY Megőrültél! Tisztára megőrültél! Téged tényleg nem érdekel semmi a pemzliden kívül?
VIKTOR Ezt te kérdezed? Tőlem?

A gödör kész, a kövek halomban

LÁNY *(kimászik)* Undorító!
VIKTOR Már-már kibírhatatlan, érzem.
LÁNY Nem a szag! Te! *(Kóválygog a halottak között. Leemeli az első testről a papírt. Leomlik mellé)* Öcsi! *(Ölébe veszi a halott fiú fejét)* Látod, milyen ostoba voltál! Mivé lettél! Pedig téged talán igazán szerettelek.
ÖCSI *(kinyitja a szemét, a Lányra mosolyog)* „Talán. Talán igazán szerettél." Ez szép és őszinte szöveg. Esetleg azt hihetném, még mindig ámítod magad, Lili. Mert azért lágyan és könnyedén hagytad, hogy búcsút intsek neked.
LÁNY Hiszen figyelmeztettelek! Nem mondhatod, hogy nem figyelmeztettelek! Rosszkor mentél el! Nagyon rosszkor! Nem volt erőm utánad rohanni. De te, te olyan önfejű vagy!
ÖCSI Jól van Lili. Ne magyarázkodj! Ilyen vagy. Kész.
LÁNY Nem hiszel nekem...

Öcsi felül, kibontakozik a Lány öleléséből, feláll, ellép. Közben többen élednek már a háttérszereplők közül, egymástól függetlenül. Felállnak, járkálni kezdenek földre szegzett fejjel, mint akik keresnek valamit, és mormognak. Ettől halk, halotti zsivaj támad, mint háttérbeli imakórus. Távolabb egy tetem mozdul

ANYA *(félretolja magáról a papírt, és felül)* Már megint itt. Sohasem tudtam megérteni, miért kell itt tartózkodni. Se egy tükör, se egy vízcsap! Pedig ez a legkevesebb, ami a higiéniához szükséges. És ráadásul megint micsoda pechem van! Nem találom a sárga blúzomat! Persze, itt annyian vannak. Ki tudja, talán megtetszett valakinek, és szépen elemelte. *(Egy arra bóklászóhoz)* Mondja, kedvesem, nem talált véletlenül egy sárga blúzt? Egy szép, sárga selyemblúzt?

A megszólított némán ingatja a fejét, és továbbmegy. Most felül az Apa. Papírját gondosan többrétbe hajtja, míg újság méretű nem lesz. A kőhalomhoz vánszorog, ott kényelmesen elhelyezkedik, és olvas

Maga sem látta? És maga? Nem is válaszolnak. Jaj, istenem, pedig de szép volt!
ÖCSI Miért nem segítesz neki, Lili? Miért hagyod, hogy tehetetlenkedjen?

A Lány engedelmeskedik. Bekukkant a még heverő tetemek papírjai alá is

APA Egyszer, meglátjátok, fel fogják robbantani az egész földgolyót. Mindig mondtam, hogy az lesz a vége. Nem képesek megegyezni azokkal a rövid távú...

Már Jenő is felült. Idegesen pislog körbe-körbe

JENŐ *(az Apa szavaira önkéntelenül reagál)* Közép-hatótávolságú!
APA Jó, legyen. Közép-hatótávolságú rakétákkal. Addig veszekednek, egyezkednek, amíg valaki, egy őrült például, nem kell hozzá sok, csak épp egyetlen pillanatra elveszíti az eszét, és megnyomja azt a gombot, és bumm!, az egész glóbusz ficnikre robban szét.
JENŐ Nem úgy van az! Nem lehet a földet csak úgy, egyszerűen egy gombnyomással elpusztítani!

Közben a Lány az Anyához ér, elé áll, nézi, s miközben az arcára mered, elkezdi kigombolni a kardigánt

ANYA Mit akarsz velem? Segítség! Nézzék! Lefosztja rólam a ruhát! Segítség!
LÁNY *(csendesen)* Ne hisztizz, Anya! Ugye te vagy az? Igaz?
ANYA Nem tudom! Miért kell nekem mindent tudni? Tessék engem békén hagyni! Eressze el a kardigánomat! *(Hadakozik)*
LÁNY *(széttárja a kigombolt kardigánt)* Tessék. Itt a sárga blúza. Ezt kereste. Nem?
ANYA Hát ilyet! Nohát ilyet! Meg akartál szégyeníteni? Azt akartad? Micsoda egy teremtés! *(Gyorsan visszagombolja a kardigánt)*

A Lány Viktorhoz igyekszik, de a kerengő életre keltek között nehezen halad

APA Mégiscsak az lesz a vége, fiam, meglásd. Nem képesek ezek megegyezni. Az egyik hatalom egyet lép, a másik is lép egyet, és addig lépegetnek, amíg összekoccannak, és akkor bumm!...
JENŐ ...az egész glóbusz ficnikre robban szét. És azt nem tetszik tudni, mit keresünk mi itt, ebben az udvarban?
APA Én speciál újságot olvasok. Van ebben valami különös?
ÖCSI Nincs. Mindig ezt szokta csinálni.
JENŐ Lackó! Te is itt vagy? Lili azt mondata, eltűntél. Hogy hetek óta... És most itt! Te érted, hogy miért?
ÖCSI Nem mindegy, hogy hol?
JENŐ *(Lilibe botlik)* Nini! Lili! *(Megfogja a Lányt, aki iszonyodva szeretné lerázni magáról, de nem tudja)* Tudod... De jó, hogy itt találllak. Azért mégis van ebben az udvarban valami kellemes!
LÁNY Hagyjon, kérem!
JENŐ Ebben a különös helyzetben itt... Talán most elmondom. Igen. Egyszer, tudod, Lili, amikor nem voltál otthon, bementem a szobádba. Olyan illata volt az ágyadnak!
LÁNY Mit akar? Eresszen el!
JENŐ Befúrtam az arcomat a takaródba. Miért nézel olyan különösen, Lili?

A Lány kitépi magát Jenő szorításából. Elsietne, de alig jut tovább. Mintha a jövő-menők közrefognák

LÁNY Nem! Ez nem lehet igaz!
JENŐ Nem kellett volna elmondanom.
ÖCSI Jól tetted. Egyszer meg kellett tudnia, ha eddig nem vette észre, mennyire belé vagy esve.
JENŐ De Lackó!
ÖCSI Itt nincs helye a szégyenkezésnek, haver! De elengedhetted volna a karját. Fogadni mernék, hogy fájdalmat okoztál neki.
JENŐ *(a Lány után kiált)* Fájt, Lili?
LÁNY Fájt! Igen, fájt! Menjetek a fenébe! Hagyjatok békén! Menjetek!
ÖCSI Sebaj, haver! Gyere!

A köhalom felé igyekeznek. Egy idő múlva sikerül felmászniok a tetejére. Ott leülnek, nézelődnek

APA És a világ tele van katasztrófákkal. Figyeljetek! Indiában orkán dühöng, a Csendes-óceánban elsüllyedt egy sziget, és a háborúk! Mindenütt háborúk! És terjed az AIDS...
ANYA *(Mindenkihez, aki arra támolyog)* Látták, ugye, látták? És ő mondja, hogy a lányom. A saját lányom! Ez kibírhatatlan! *(Sírva fakad)* És egyáltalán: mikor megyünk el innen?

Mozdul az utolsó papír is: alatta Lina forgolódik, mint aki rosszat álmodik. Kidugja a karját, tapogatózik, s mert nem talál senkit, felébred, felül, lerúgja magáról a papírt, körülnéz

LINA Hol vagy? Tomikám! Már megint elbújtál? Ne bolondozz!
APA Egész kelet forr. Egymást írtják a mohamedánok...
JENŐ Miért vagyunk itt?
LINA Ki ez a sok ember? Tomi! Félek! Gyere elő!
ANYA Ne nyivákolj te ott! Elment egy másik nővel, és kész. Mással is előfordult már ilyen!
LINA Mit tetszik mondani? Nekem tetszik mondani?
ANYA Neked. Elment. Másik lányt választott magának. Vagy inkább őt választották.
LÁNY *(végre Viktorhoz ér)* Menjünk el innen! Kérlek! Hiába fogom be a fülem, hallom! Mindenkit hallok külön-külön és egyszerre! Gyere!
VIKTOR Másutt is ezt hallanád. Mindenütt.
LÁNY De félek, érted? Félek tőlük!
VIKTOR Próbálj meg uralkodni magadon!
LÁNY Nem tudok. Pofozz meg! Ébressz fel! Hallod? Tégy már valamit!
VIKTOR Festek. A félelmet az arcodon. Egészen kék a szemed alja. Azúrkék!
LINA Nem igaz! Az én szeretőm! Minden este együtt üldögéltünk a parton, és bámultuk a tó vizét. Ültünk kézenfogva, vállunk összeért. Akkor elfogott bennünket a vágy, és csókolóztunk, és felálltunk, és úgy is csókolóztunk, míg haza nem értünk. Volt olyan is, nemegyszer, hogy útközben, az erdőben az avaron, a füves árokban a harmaton, vagy a búzatábla közepén, vagy a patak hídja alatt... Nem! Mi összetartozunk, mert egyszerre bújik fel bennünk a kívánás...
ANYA Van, aki erősebb volt nálad!
LINA Ki az? Mondja meg! Maga tudja! Mondja meg!

Az Anya a Lányra mutat. Lina indulattal feléje indul

JENŐ Legalább olvashatnék, Lackó! Nincs nálad véletlenül valami olvasnivaló?
ÖCSI *(széttárja a karját)* Ez minden, ami nálam van. Itt várni kell!
JENŐ Mire? El akarok innen menni!
ÖCSI Mások is. *(Linára mutat)* Oda nézz!
APA Túl kényelmetlen itt. Hol a párnám? Lili! Lili! A párnámat! Hol az a lány? *(Leteszi az újságot, és a Lány keresésére indul)* Csak nem esett valami baja?
ANYA Esni fog. Nézzétek! Micsoda fekete felhő! Hol lehet az esernyőm?

Az égből rózsaszínű virágokból fönt kötéllétra ereszkedik alá, egyenesen a gödörbe. A szélén megrögzül, kifeszül: lehet használni!

LINA *(eléri a Lányt, megragadja, pofon üti)* Neked pont az én fiúm kellett?
LÁNY Viki, segíts! Mert még egyszer megölöm mindet!
LINA *(megint a Lánynak esik, de az könnyedén, mint a pelyhet, félretasztítja)* Te utolsó! Te aljas! Te szajha! Tomi engem szeret! Engem! Engem! *(Ütései mellétatalálnak, a lendülettől elesik)*
LÁNY *(Lina fölé hajol, sziszegve)* Rém kíváncsi voltam, milyen a barátnőm szeretője az ágyban! Most érted?
LINA Száradjon el a hasad! Rohadj meg elevenen!

A fal bontott résén át ekkor lép be Tamás. Körülnéz. A Lány felé igyekszik — aki körül már csaknem bezárul a kör

APA *(eléri a Lányt)* A párnámat kérem!
JENŐ Haza akarok menni! Most vettem egy új olvasólámpát. Legalább olvashatnék!
ANYA Nem látod? Hóval terhesek a felhők!

Tamás a gyűrű közepére furakodik

LINA *(fektében elkapja, rácsimpaszkodik)* Tomikám! Megvagy, én kedvesem! Vigyél el innen!

Tamás durván lebontja magáról Lina kezét

Nem kellek? Tényleg nem kellek már? Nélküled nem tudok élni!
TAMÁS Lili! Csakhogy megvagy!
LÁNY *(nem hall, nem lát mást, csak a legyőzött Linát)* Dehogynem! Tanulj meg kötni! Szép, színes pulóvereket kötögetsz majd esténként, közben a televíziót bámulod, melletted a földön egy üveg konyak, néha belekortyolsz. És amikor már a kötőtűn összefolynak előtted a szemek, és amikor már zizeg a képernyő, és az üveg is üres, úgy dőlsz be az ágyba, hogy eszedbe sem jut a szeretkezés!

Lina menekülve kikúszik előle a körből

ANYA *(a virággirlandból fűzött létrára lép)* Én elmegyek innen. *(Kibontja az esernyőt, és öreges ügyetlenséggel felfelé lépdel)*
LINA *(az Anya után indul nehézkesen, onnan kiált vissza a Lánynak)* Ezt még megkeserülöd!
TAMÁS Mért hagytál ott, Lili? Tűvé tettem utánad a világot.

LÁNY Csak megtaláltál. Nem?
TAMÁS Szeretlek, Lili!
LÁNY Ugyanezt tegnap még Linának mondtad. Most meg, nézd, milyen bánatosan vonul ki az életből!

Lina ekkor megáll a létrán. Zsebéből kis pisztolyt vesz elő, megcélozza Tamást

TAMÁS Nem érdekel. Le van írva. Te vagy az igazi! Aki mellett jól érzem magam. Te választottál, te tettél emberré, Lili! Végre tudom, hol a helyem!
LINA *(elsüti a fegyvert, a fiú holtan rogy össze)* No, csak gyere, Tamás! A te helyed énmellettem van. Nem látod, az a lány csak az ágyába akart cipelni. En viszont szeretlek. No, gyere szépen!

Tamás feltápászkodik, ingén vér foltja piroslik. Lassan, mint aki feladta, Lina után lép a virágos létrára. Az Anya már el is tűnt odafenn. És a háttér szürke szereplői is elindulnak, és eltünedeznek sorban odafenn

APA Hogy ezeknek milyen igazuk van! Az ember mindig keresse meg a számára legkényelmesebb helyzetet. Itt nem volt túlságosan jó! *(Összehajtogatja és zsebre teszi az újságot. Ő is elindul felfelé)*
JENŐ *(követi)* Igen, persze könnyen lehet, hogy egyszer az az őrült, az a bizonyos eszeveszett fickó... Tetszik rám figyelni?
ÖCSI *(nótára gyújt, és felkászálódik a kőrakásról)* Happy birthday to you...
JENŐ ...szóval megnyomja azt a bizonyos gombot, és bumm!, felrobban ez az egész földgolyó, és szilánkokra fog szétesni, mint egy duritpohár.

Eltűnnek

ÖCSI *(elindul utánuk)* Még rengeteg dolgom van. Túl sok időt töltöttem itt feleslegesen. Akkor már inkább a pályaudvar meg a hülye, izgatott idegenek. No, sziasztok! *(Felmegy ő is)*

A viráglétra lassan visszaimbolyog az „égbe". Ketten maradtak. Csend. A Lány magába roskadt: kikészült

VIKTOR *(fest)* Érzed még azt a kellemetlen szagot, Lili?
LÁNY Hogyan?
VIKTOR Eltűntek.
LÁNY El.
VIKTOR Akkor mehetünk. *(Csomagolni kezd)*
LÁNY Tudsz olyan helyet, ahol nincsenek? Ahol senki sincs?
VIKTOR Mit csinálnál te ott?
LÁNY Aludnék, álmodnék, néha felébrednék, akkor fákat ültetnék, és várnám, hogyan nőnek. Ülnék az erdőm közepén, és hallgatnék.

Sötét

ÖTÖDIK JELENÉS

Sziget: enyhén emelkedő csupasz, szürke tér — valahol még a sztratoszféra határán innen. A közepén egy hatalmas fa áll. Olyan nagy, hogy csak vastag törzse és alsó ágainak élénkzöld lombja látszik. Körül fehér, áttetsző égbolt. Ami az ég mögött van, most csak sejthető: színes foltok, amelyek átsejlenek az opálszínű függönyön. Viktor a bal szélen ül és fest. A Lány óvatos léptekkel kerülget valamiket. Sétál

LÁNY A rügyek még mindig a föld alatt alszanak.
VIKTOR A föld felett. Több kilométerrel a föld felett.
LÁNY Nézd ezt az óriást! Hogy virul, duzzad! Mondd, akkor miért nem hajt ki több az elvetett magokból, mint ez a néhány satnya szál?
VIKTOR Itt ritka a levegő. Nézd, mennyivel áttetszőbb, mint odalenn. Ehhez edződni kell.
LÁNY Már hónapok teltek. Lesem a magok életét, őrzöm a hajtásokat, számolgatom azt a néhány szál levélkét, amelyek kivergődtek a fényre. Várom, hogy nőjön az erdőm.
VIKTOR Mintha elégedetlen lennél.
LÁNY Túlságosan lassan telik az idő.
VIKTOR Csak most kezdted még! Két emberélet egymás után, tán annyi telt, amit ez az óriás fa itt megért....
LÁNY Szóval az Idő: az életemből mi hátravan, épp hogy gyenge árnyékot nyújtó ligetecskét nevel...
VIKTOR Most ne mozdulj! Ahogyan látlak: a várakozás, az élet várása. Ilyen lehajtott fejűek, magukba figyelők a várandós asszonyok. Csakhogy arcukon alig észrevehető, állandó mosoly bujkál. Ezt nem képzelnéd el nekem?
LÁNY Mit?
VIKTOR Próbáld meg előszedni azt a mosolyt, ami akkor ül a szád köré, ha mesélsz!
LÁNY Tényleg kivárod velem itt az erdőt?
VIKTOR Erre szerződtem.
LÁNY Szerződtél? Kivel? Kinek adtál el engem?
VIKTOR Hülye vagy. Magamnak tartogattalak. Egy remek modell, érzékeny, kifejező, és rendkívül változatos. Kivárom veled itt az erdőt. Csak megkönnyíthetnéd néha a dolgom. Például, ha nem járkálnál folyton.
LÁNY De azért kibírod. Egészen jól bírod.
VIKTOR Tudod, amikor leülsz a fa alá, és belebámulsz a véghetetlenül unalmas fehér égbe...
LÁNY ...Amikor a véghetetlenül unalmas fehér égből előjönnek...
VIKTOR Mesélj, Lili! Arcodon kibújik a mosoly... Olyankor az ördöggel is szerződnék. De mégiscsak a saját gyönyörűségemre hallgatlak!

A Lány leül a fa alá, és belebámul a véghetetlenül unalmas fehér égbe. Elmosolyodik.
Átalakul a fény, hogy hihetővé tegye a hihetetlent: a mesét. Az opál horizont mögött élet támad: mezítelen (szürke trikós) alak suhan, megáll, a színes foltoknak tűnő felaggatott jelmezek közül magára ölti a sajátját. Azután belép. Belép az, aki OLYAN, MINT: a képzelt lány, akiről a Lány mesél. Félig az, aki félig ember. A maszkja a legbeszédesebb. Jelenség: mint egy fantasztikus karnevál résztvevője — rendkívüli.
Először jön az Agár. Illetve belép valaki (= Tamás), aki OLYAN, MINT az Agár: fehér, fekete pettyekkel, kecses és elegáns. Ráadásul mintha a föld felett járna. Lefekszik a földre, begömbölyödik, elalszik.
Aztán újabb lény óvakodik be az opál égen túlról: kicsiny, védtelen, mint egy újszülött, rózsaszínű. Hátán taréj és hét fej, nagy, kék szemekkel. Ő a Sárkány (= Lina). Az Agár mellé telepszik. ... és a Lány mesél

LÁNY Reggel az Agár arra ébredt, mintha szuszogna mellette valaki. Épp csak a fél szemét nyitotta ki, hogy megkémlelje a bokor alatti árnyas búvóhelyet, s ez a fél szeme elég volt arra, hogy rettenetesen meglepődjön. Egy, kettő, három... számolta. Tizennégy derűs kék szem mosolygott rá. Gyorsan behunyta a szemét, és beleszagolt a levegőbe. Semmihez nem hasonlítható az illat. Ugyan ki lehet ez? Kihez tartozik ez a rengeteg ragyogóan kék szem? Akkor már mind a két szemét kinyitotta. És azt látta, hogy az a Másik ott ül mellette, nézi őt, és ha lehetséges, még derűsebben mosolyog. Felült. Most már ketten ültek a bokor alatti árnyas búvóhelyen, egymással szemben. Nézték egymást rendületlenül, és egyre inkább azt érezték, mintha már találkoztak volna. Szokott az emberrel ilyesmi előfordulni!
SÁRKÁNY Jó reggelt!
AGÁR Neked is. Hm. Jó reggelt!

Csönd

Ki vagy te tulajdonképpen?
SÁRKÁNY Sárkány vagyok.
AGÁR Egyáltalán nem ilyennek képzeltem a sárkányokat. Bár még soha egyetleneggyel sem találkoztam. Azt hittem, nincsenek is, csak a mesében.
SÁRKÁNY Látod, hogy vannak. És tényleg egyáltalán nem ilyenek. Tudod, én nagyon messziről jöttem. Olyan messziről és olyan régről, hogy útközben elveszítettem fényes, fekete pikkelyeimet, lángot okádó

torkom tüze kialudt, éles, zöld karmaim megkoptak. Csak ez a sok fej, ez maradt. Meg az a félelem, amit az emberekben keltek. Hej, pedig ha tudnák, hogy már semmi, de semmi hatalmam nincsen! Az örökös csaták kimerítettek, és egyre könnyebb lettem. Kicsi vagyok, mégis ijesztő: a számukra különös. A hét fejem, tudod... Így hát bujdosok, és nagyon egyedül érzem magam. Hát te? Te honnan jöttél?

AGÁR Hogy honnan? Már nem tudom. Csak jöttemmentem, ténferegtem, társat kerestem, de csak megnéztek, azután elfordultak. Mindenki elhúzódott tőlem. Miért? Máig sem tudom az okát. Hiába néztem magam patak tükrében, kirakatok üvegében, nem láttam semmi különöset. Tépelődtem, félni kezdtem. Mert mások szemében sohasem láttam viszont magam. Éjjel mentem, nappal aludtam, zugokba bújtam, és elfelejtettem beszélni.

SÁRKÁNY És ha az én tizennégy szemembe nézel, ott sem találod meg magad?

AGÁR Tizennégy képből össze lehet rakni engem?

SÁRKÁNY Miért ne! Hiszen én csak egynek látlak!

AGÁR ... Miért ültél le mellém, amikor én még aludtam?

SÁRKÁNY Hát az éjjel, amint éppen errefelé támolyogtam, fáradtságtól félig ébren, egyszer csak fura, bizsergő illatra akadtam. Olyan bizalomgerjesztő illat volt. És ide vezetett a hold nélküli feketeségben, ide, ehhez a zughoz. Benéztem, és mit láttam? Egy szép fehér agár alszik a bokor alján, de a teste nem éri a földet. Úgy aludtál, hogy lebegtél. Mint aki szépet álmodik, és elfelejt a földre visszatérni.

AGÁR Ugyan! Ne mondd! Én lebegtem?

SÁRKÁNY Most se ülsz a földön, Agár!

AGÁR Nem? Valóban! Lehet, hogy ezért? Te, Sárkány! Lehet, hogy ezért kerülnek, lehet, hogy ezért riadnak?

SÁRKÁNY Lehet bizony! És akkor arra gondoltam, hogy ez a kutya sem akármilyen! Épp olyan, mint a mesében! Meg arra is, hogy talán elleshetném a titkodat.

AGÁR A titkomat?

SÁRKÁNY Bizonyára repülni is tudsz. Mint én is valamikor réges-régen.

AGÁR Repülni? Még soha nem próbáltam.

LÁNY Ahogyan így beszélgettek, észre sem vették, hogy egymást nagyon megszerették. És elhatározták, hogy eztán együtt járják a világot, és egyszer majd együtt valahová megérkeznek. Úgy is lett. Napos úton poroszkáltak, árnyas erdőn mendegéltek. Ha az Agár szőrébe bogáncs akadt, a Sárkány kihúzta onnan. Ha a Sárkány egyik fejét kemény ágba beütötte, a kutya beborogatta. Mert hisz az hogyan érhette volna el a feje búbját kurta lábacskáival! Közben folyton beszélgettek. Nagyon sokat, erről-arról, és már nem is féltek olyan nagyon. Egyszer aztán...

A mese alatt az Agár és a Sárkány eljátsszák a történetet, s a fa körül körbe-körbe mendegélnek. Amikor „egyszer aztán": lebben az opál függöny, és egy szörnyű, behemót, óriási fekete Pók (=Jenő) lépdel be az égen túlról

PÓK Mit látok? Tolvajok szedik szederbokrom édes gyümölcsét! Ezért bizony meglakoltok! Ím, az átkom szálljon rátok: Most fekete felhő takarja be a napot! Örök alkony üljön meredt szemhéjatok fölött! Lábaitok bénuljanak, bátorságtok messze szálljon, vágyaitok megmeredjen, vér ne száguldjon testetekben! Csak a gondolat maradjon ébren, és ebben a mozdulatlan dermedtségben mind csak egyre gondoljatok: Hogy a vége mikor jő el? Hogy a halál mikor old fel? Ez az átok, sötét átok addig ül majd rajtatok, míg megérik majd az Idő, és a gyomrom nedve szét nem marcangolja minden apró izmocskátok, megőrli a csontocskátok! És menekvés innen nincsen! Hangomat, tudom, halljátok: Átokoldó simogatás ide nem ér! Ez a hegycsúcs Világvége. És ha mégis kóbor vándor erre járna, éber szemmel úgy vigyázok, senki hozzátok ne érjen! Meleg kézzel az életet kővé hűlt ereitekben senki fel ne serkenthesse! *(Azzal a Pók felül a fára, annak a legalsó ágára s onnan vigyázza a két dermedt szerencsétlent)*

LÁNY Dördült és fogant az átok. Ettől fogva így léteztek ők ketten, moccanatlan és dermedten, tenni készen, tehetetlen. Testükben nem járt a vér, de idegeikben fel és alá jártak az ingerek. Mindent láttak, és mindent hallottak. Látták, ahogyan telnek az évek, levelek lehullnak, és madarak kelnek ki a tojásokból, a sziklákról le-lehullik egy morzsányi kődarab, a szirteket hegyesre mossa a víz, fúj a szél, és vihar tombol, süt a nap, perzsel a hőség. Fejeikben pedig a gondolatok egyre kergetőztek mind csak arról, mikor érik meg az Idő, a Pók mikor falja fel őket, a tenni kész tehetetlen, átok ülte rettegőket. És mert mindezt nem tudták elmondani egymásnak, megtanultak hangok nélkül, szavak nélkül gondolatokat cserélni. És a gondolatok egyre jártak egyiktől a másikig...

SÁRKÁNY Ha valaki erre járna!

AGÁR Átkot oldva megérintene!

SÁRKÁNY Ereinkben vér suhanna!

AGÁR A hátamra kapnálak, és elrepülnénk!

SÁRKÁNY S ha dermedten leszédülnék?

AGÁR Magamra kötöznélek.

SÁRKÁNY Mivel?

AGÁR Akarással, szeretettel, barátsággal!

LÁNY Felettük a szederbokor már tizedszer érlelte meg fekete szemeit, amikor, hogy, hogyan nem, arra tévedt a magas hegy tetejére, a hegytető tisztásának közepére a Vakondok Fejedelme.

Vaksin besétál az opál égen túlról a Vakondok Fejedelme (= Apa) szürke frakkban, szürke cilinderben, fekete szemüveggel, hosszú, fehér szakállal, egyre a légben szimatolva, fehér bottal botorkálva

PÓK Ó, a vaksi, vén vakondok! Itt sétál a verőfényben. Ugyan mit keres most erre? Hiszen nem lát, csak a földnek legmélyében, gyökerek közt, vaksötétben. Üdvöz légy, ó, Vakondok Fejedelme!

VAKONDOK FEJEDELME Ki szól? Hol vagy?

A Pók leugrik a fa ágáról, a Vakondot innen-onnan szólongatja, nesztelenül helyet váltva

PÓK Én, a hálót szövő fekete Pók, hódolva ím, előtted állok.

VAKONDOK FEJEDELME Ugyan, szóljál, merre menjek?

PÓK A hangom irányába!

VAKONDOK FEJEDELME Milyen édes-mézes illat! Csak nem szeder terem erre? Ebéd utáni sétámon csemegének de jólesne!

PÓK Jöjjön erre, megkínálom! Ez a saját szederbokrom. De öntől én nem sajnálom!

VAKONDOK FEJEDELME Mintha erre más is lenne...

PÓK Ugyan, ki járna erre?

VAKONDOK FEJEDELME Nem jól hallom. Merről szólsz most?

PÓK Itt a szeder a kezembe, zöld szederlevélre ültetve. Ím, egyék! Jó szívvel kínálom!

VAKONDOK FEJEDELME Nem, nem, te Pók! Milyen csoda! Én a világosban vaksi, ím, most látok! Bokor alatt, zöld árnyékban két alak fekszik itten!

PÓK Ugyan! Dehogy!

VAKONDOK FEJEDELME Egy kutya, fehér színű, fekete pettyekkel, és mellette! Fura szerzet! Amilyent még sosem láttam, amilyenről nem hallottam, pedig több, mint ezer éve, hogy a földnek árkát vájom!

PÓK Hozzá ne érj, vén vakondok!

VAKONDOK FEJEDELME Talán már nem is élnek? *(Lehajol, hogy jobban lásson)*

PÓK Az enyémek!

S azzal a Pók nekirohan a Vakondnak. De annak csak egyet villan fehér botja, s a Pók holtra válva elgurul onnan, ki az opál függönyön túlra

LÁNY Így történt. Az öreg Vakondok Fejedelme, miközben a szedret szedte, eszegette, a két szerencsétlen vándort jól szemügyre vette, lehajolt, és meleg kézzel meg is tapintotta őket. Így hát messze szállt az átok.

Az Agárnak több se kellett! Felugrott, a Sárkányt felemelte, s úgy elinalt, úgy elfutott, hálát mondani is elfelejtett. A Vakondok Fejedelme csodálkozva bámult utánuk, azután fejcsóválva tovaballagott.

A Vakondok Fejedelme kilép az opál égen

VIKTOR De még nincs a történetnek vége, ugye, Lili?

LÁNY Bizony nincs. Nézd csak, Viktor! A Halál előli nagy futásban az Agár karján a Sárkánnyal egy vízmosás partjáig vánszorog, s ott elterül mind a kettő. Semmi más, csak hatalmas dübörgő-zakatoló szívdobogás bennük az élet. Amikor odafentről... Oly aléltak, nem is látják, suhanását nem is hallják... *(Viktor festőkészletéből előhúz egy hatalmas, vörös palástot, és magára teríti, az arcára napkoronás, tüzes tollakkal ékes maszkot illeszt)* ... tüzes szelét nem is érzik. Pedig mostan a fészkéből felrepülve, suhogva és fenyegetve erre tart az Aranymadár. Nem kétséges, fényes, forró, sárga lángban idejön az Aranymadár! *(Most már ő az Aranymadár)*

ARANYMADÁR Már az enyém mind a kettő!

VIKTOR Ne bántsd őket, Aranymadár! Perzselő a tüzes lángod, égető a forróságod, vakító a vágyad fénye! Boldogságban éltek eddig. Megküzdöttek minden rémmel, minden árnnyal, megküzdöttek a halállal. Megérdemlik, hogy a sorsuk ne általad teljesedjék!

ARANYMADÁR Amerre a tüzes szél jár, az már az én birodalmam. Amerre a tüzes szél jár, ott már enyém minden élő. Hagyd az álmot, hogy beteljen! Tűnj el innen!

Viktor meghátrál az Aranymadár hatalma előtt. A festőállvány mögé bújik, onnan figyel. Az Aranymadár az Agárhoz lép

Ne is köszönts, ne is szólíts, Fehéragár, bátor lélek! Figyelj jól! Add a szereteted nékem!

AGÁR Azt nem lehet követelni. Bármily nagy vagy, Aranymadár, Tüzek-Vágyak fejedelme, csak megölhetsz, de a szívem, azt nem adom semmiképpen!

ARANYMADÁR Vágyam felét, tüzem hevét, azt adom cserébe.

AGÁR Nem kell!

ARANYMADÁR Tüzem-vágyam osztogatom, mégis életemben nem szerettem. Hatalmamban, forró lángban én, a megközelíthetetlen — életemben nem szerettek. Szerelmetek, hogy szívetek egyre dobban, az kell nekem! Add, ha csak a felét is!

AGÁR Nem kell nékem a puszta vágy! Nem kell a tűz meleg nélkül! Nekem őt kell oltalmaznom. Mire marad védtelenül?

ARANYMADÁR Ébredj, Sárkány! Te add nékem a szívednek csak egy részét! Fogadd el az ajánlatom: a szívedért vágyam felét néked adom!

SÁRKÁNY Hogyan? Mit kérsz, Tüzek-Vágyak fejedelme? Szeretetem néked adjam? Inkább vidd el az életem mindenestül, de a világot már eztán is a Fehéragár mellett járom.

VIKTOR Nocsak! Látod, Aranymadár: hatalmad megtörik rajtuk.

ARANYMADÁR Megpróbáltam szépszerivel. Nem adják, elveszem erővel. Elveszem a szívét egynek!

Azzal az Aranymadár sistergő, forró lánggal a Sárkány szívét elvette. De véle az életét is. Földre hullt, mint puha selyem, élettelenül a Sárkány, s kezében a véres szívvel elrepült az Aranymadár.
És a Lány az opál függönyön túlról, hová a Sárkány szívét s a jelmezét kivetette, visszafordul

VIKTOR Ezt mért tetted? A szíve, mit elraboltál, hideg immár, jéghideg. A tüzed sem melegíti meg. Értelmetlen gyilkos tetted.

LÁNY A képzeletem szülte őket, ők meg a sorsukat hordják. Nem tehettem mást, csak amit a lényük diktál. Nekem is fáj!

Az Agár a Sárkány testét felemeli, ölbe veszi

Figyelj, Viktor! A fehér ég előtt fekete kereszt emelkedik. Azon ül egy fehér angyal. Halott terhét odaviszi.

SÁRKÁNY Megérkeztünk?

AGÁR Meg.

SÁRKÁNY Az az angyal engem vár?

AGÁR Nem csak téged, minket vár.

SÁRKÁNY Velem maradsz, Fehéragár?

AGÁR Igen. Veled.

SÁRKÁNY Én meg veled. *(Akkor az egyik fejét leemeli, és az Agár nyakára illeszti)*

LÁNY *(suttogva)* Az a fej ott él eztán mindörökre.

SÁRKÁNY Már nem fázom, hozzád bújok. Még több fényt gyújts, Fehéragár!

LÁNY Az égen most felkél a nap. Fehér fénnyel beborítja a várakozó angyalt s őket — együtt.

SÁRKÁNY *(hangja már alig hallható)* Boldog vagyok. Így képzeltem: mindig együtt...

LÁNY Akkor a fehér angyal a Sárkány testét gyengéden karjára veszi, s mint a napnak áldozatát, elrepíti a felkelő fény felé.

VIKTOR És az Agár?

LÁNY Ő sincs itt már...

VIKTOR Szomorú a mese vége! Szomorút meséltél, te lány!

LÁNY Úgy érzed? Hiszen így maradtak örökre együtt!

VIKTOR Mint emlék: a képzeletben.

LÁNY Az minden! Benne lehet az egész múlt és mindaz, ami lehetett volna még!

VIKTOR Most milyen gyögyörű vagy! Hogy magadat újra szülöd, újra gyötröd, újra ölöd! Maradj így!

LÁNY Igen. Megvárom, amíg kilombosodik az erdő.

Sötét

HATODIK JELENÉS

A Szigeten a fehér fényű égbolt alatt áll a Lány, és várja, hogy kilombosodjék az erdő. Viktor fest

LÁNY Ide nézz, Viktor! Újabb hajtás! Ébredeznek a rügyek!

Váratlanul, ahogyan a katasztrófák kezdődnek, lassan a talaj eresztékeiben többfelé megnyílik, s imbolyogni kezd

Mi ez? Viktor! Reng a Sziget! Szétszakad! *(Lába megcsúszik, egyik idomról a másikra ugrik-mászik, végre megkapaszkodik a még szilárdan álló fatörzsben. Nem a Világ omlik össze — mindössze szétszedik a díszletet, de ő még nem fogja fel. Liheg)* Mint aki kiszáll a létből, s átúszik egy másik létbe, elképzeltem egy világot. Hová lesz most? És miért?

A Sziget darabjait már csaknem kihúzták a színpadról. Most a fatörzs indul felfelé. A Lány tehetetlenül csúszik le, a lassan kibomló, szétterülő ágas-bogas gyökérzet közé. Abba belegabalyodva, gyökerek közt bújva-mászva, beléjük csimpaszkodva próbál megmaradni. Közben egyre emelkedik

Mentsetek meg! Most hol vagytok, ti, akiket teremtettem? Mi történik? Mi történik velem?

VIKTOR Ugorj, Lili! Még nem eshet semmi bajod!

LÁNY Hová? Hol vagy? Alattam a semmi, köröttem a fehér égbolt...

VIKTOR Ereszd el a gyökereket!

LÁNY Látsz-e engem? Emelkedem! Fel, egész a csillagokig. Új világot álmodom?...

Ekkor az „ég", az opálszín függöny is lehullik, és kihuny a fehér fény: feltárul a színpad csupasz fala s az ott maradt élettelen, bábokra aggatott jelmezek

Eltűnt az ég is! Eltűntem volna én is? Nem igaz! *(Most fogja fel, hol van, és mi történik. Elkapja egy hisztérikus-fergeteges nevetés)* Ez nem igaz! Micsoda tréfa! Mit szólsz, Viktor? Nagyszerű egy csapda volt!

Most valakik jönnek, összegöngyölik az opál függönyt, és kiviszik. Ezek a valakik szürkék, egyformák, arctalanok. Csupán számmal jelölhetők

VALAKI 1. *(bejön sietve)* Mi történik itt?
LÁNY Ezt én kérdezhetném, de attól tartok, nem magától. Csak az atyaúristen adhatna rá értelmes választ.
VALAKI 1. No, gyerünk le onnan!
LÁNY Eszem ágában sincs. Én ide tartozom. Ez az én fám, az én gyökerem.
VALAKI 1. Ez nem vicc! Ez színház! Ugrás lefelé! Még a végén feltekerik!
LÁNY Egész jól megvagyok itt fenn.
VALAKI 1. Állítsátok már le! Halljátok? Ezt itt! A nagy fát! Valaki belegabalyodott!

A fa megáll. Valaki 1. elsiet

LÁNY *(megfészkel a gyökerek közt, a jelmezeire mutat)* Mit gondolsz, Viktor? Velünk mi lesz? Megszültem őket, és belőlem magukkal hozták sorsukat. Istenként lényeket teremtettem, és azt hittem, játszom velük. Ámde velem jászanak kegyetlen történetet.

Valakik létrát hoznak be, a Lány alatt felállítják

VALAKI 2. Most már bátran lejöhet!
LÁNY Nem megyek! Jöjjenek fel értem, ha itt olyan útban vagyok. Volt már ilyen! Úgy hívják, erőszak.
VALAKI 3. Értse már meg: Maga nem idevaló! Magának tilos itt tartózkodni! *(Elindul fel a létrán)*
LÁNY Rémesen ismerős szöveg! De nem megyek! A Kígyónak fullánkot adtam és villogó, vad éhséget, szemébe gyűlöletet. A Póknak álnok falánkságot, fukar önzést, kezére kegyetlen, lassú halált bíztam. Élt is vele. *(Lábával ellöki a létrát. Az hatalmas robajjal eldől a Valaki 3-mal együtt)*

Valaki 1. beszalad

VALAKI 2. Nem bírunk vele!
VALAKI 1. Hagyjátok ott! A fát feltekerni! Gyorsan!
LÁNY *(a gyökerekkel együtt már-már eltűnik a színpad felett)* Menekülj, Agár! Te mindent bíró, te nagyszüvű! Menekülj! *(Átugrig egy összekötő hídra. Nevet)*
VALAKI 1. Azokat meg vigyétek onnan!

Valaki 2. felkapja a Pók jelmezét, kiviszi

LÁNY Ne bántsátok! Csak bennem ártalmasak, csak énbennem gyilkolnak! Lám, már csupán szerény tetszhalottak... Most hiába gondolok rátok? Milyen kevés bennem az életadó meleg képzelet! *(Lejött a jelmezekhez. Éleszti őket)* Miért nem éltek? Miért nem védekeztek? Mérges nyelvedet döfd beléjük! Bénító nedved öntsd beléjük! Lili! Gondolj erősebben rájuk! Idézd meg őket! Hogyha élnek, talán ők az erősebbek! Lili! Nem megy? Miért nem jártok? Velem emberesdit miért nem játsztok?

Most bejön a Valaki 4. és 5.

VALAKI 4. Szóval: kihúzni! Az egész érzelgős monológot!
VALAKI 5. És a szerző?
VALAKI 4. Majd megdumálod. A te dolgod. Nekem a siker a fontos. Világos? *(A jelmezekre mutat)* Ezek itt micsodák? Hé! Fiúk!

Valaki 2. és 3. berohan

Hogy kerültek ezek ide? Kivinni! Itt próba lesz!
LÁNY *(előbújik mögülük)* Az enyémek! Nekem élnek! Hiába száműzitek őket!

VALAKI 4. Ez ki? Mi van itt? Bolondokháza? Menjen innen, de gyorsan! Ki hozta be ezt a lányt? *(Sarkon fordul, elsiet)*

Valaki 5. utánalohol. Valaki 2. kiviszi a Vakondok jelmezeit.

LÁNY Vak Vakondok újra éljen! Ne feledjem sorsát, tettét! Vakondok Fejedelme, eredj a rétre, a szederbokor tövébe! Hunyd be szemed a világnál, ne lásss semmit, mégis élessz! Adj életet az alvóknak, a megátkozott áldozatoknak!
ÜGYELŐHANG Vigyétek ki azt a nőt!

Valaki 2. berohan. A Lány a jelmezek mögé bújik

VALAKI 2. Nem találjuk!
ÜGYELŐHANG Fényt!

Fejfény pásztázza az üres színpadot. Néha felvillan a Lány futó alakja

LÁNY Viktor! Hol vagy? Már semmit sem látok!
VIKTOR Hagyd ott őket! Mesélj nekem!
LÁNY Nem tudom, hogy merre menjek! Hallasz engem?

A homályos színpadon többen rohannak a Lány után, akit néha fellel a fejgép. Lépcsőkön fel, lépcsőkön le folyik az üldözés. Közben a Lány mesél

Az Agár, nyakában a Sárkány fejével, nekiindult a nagyvilágnak. Beszélgettek erről-arról, mint volt régen. Néha még nagyokat nevettek is. De egyszer csak valakik észrevették: — Már ki látott ilyet? Kétfejű kutyát lebegve nyargalni a háztetőkön át! — És mind utánaeredtek: — Az ilyen fura szörnyeteget gyorsan el kell pusztítani! Ki tudja, milyen rosszra képes! Ki tudja, mit forgat abban a különös két fejében! — És az Agár rohan a városon át, az erdőkön át, a hegyeken át, úttalan utakon, ki a világból. Vágtat, repül, mint a szél! — Látod, holtodban is sorsom lettél! — súgja hátra a Sárkánynak. Mögötte száz rendőrautó szirénázik, harckocsik dübörögnek, felvonul mind az öldöklő fegyver, ropognak a géppisztolyok. A repülő Agár körül süvöltenek a gyilkos golyók. De nem sikerült eltalálni!...

A fejgép most megleli a Lányt: fenn ül a fa gyökérzetében. Leáll a hajsza. Csendesen kiviszik az Agár és a Sárkány jelmezét

LÁNY *(utánuk néz, sír)* Jól van. Csak menjetek. Körvonalaitok lassan beleolvadnak a levegőbe, egyre erőtlenebbül kapaszkodtok lehunyt szemhéjam mögött, színeitek mind halványabbra oszlik széjjel. Azután majd eltemetlek bénuló agyam pusztaságába. Csak menjetek...

Csend

Amikor járni tanultam, imbolygott a szőnyeg alattam. Néha úgy láttam, felemelkedik a föld...

Leeresztik a fát a Lánnyal együtt

...és meg kell támasztanom a két kezemmel. Persze, nem én támogattam a földet. Egyszerűen elestem. Megütöttem magam. Sírtam. Azután feltápászkodtam, és újra kezdtem. Azóta is imbolyog alattam a szőnyeg. Most már azonban nem volna szabad sírnom... *(Kibújik a gyökerek közül, és elindul a színpad mélye felé, hátra)* ...Mint aki kiszáll a saját létéből, s átúszik egy másik létbe, elképzeltem egy világot. Megszültem őket, s ők magukkal hozták a sorsukat... *(Leemeli az Aranymadár jelmezét. Magával viszi)*

VIKTOR Várj meg, Lili! Ez nem lehet az utolsó kép!

A Lány eltűnik

Sötét

HETEDIK JELENÉS

Egy képkiállítás megnyitója: rengeteg festmény és rengeteg ember. A képek témája a Lány a jelenések különböző helyzeteiben. Az ábrázolás elnagyolt, kissé bábszerű, de a Lány felismerhető. A megnyitó utolsó pillanata: taps. Középen a Művészettörténész épp összehajtogatja a beszéd szövegét. Elsőként gratulál Viktornak. Mindenki köréje tódul, néhányan a képeket nézegetik.
(A tempó gyors, néhol spontán szöveg.)
A Lány a földön ül — egy sarokban, észre sem lehet venni. Mint egy rongybáb. Maga elé mered, az egészet, mi körötte zajlik, nem fogja fel. Ölében az iszákja, néha automatikusan belenyúl, kotorászik. Megöregedett

VIKTOR Köszönöm. Köszönöm. Köszönöm...
EGY FÉRFI Hadd szorítsam meg a kezét, Mester! Ezt a kezet...
APA Mi sem ismerjük ennyire Lilit, mint maga, Viktor. Pedig a szülei vagyunk. Valami fantasztikus! Nemhiába voltak olyan sokat együtt... *(Elsodródik)*
ANYA *(odafurakszik)* Ó, kedves Mester! Most már megsúghatom: titokban azt hittük, elveszi feleségül...
EGY LÁNY Hadd legyek a következő modellje! Nézzen rám!
ANYA *(félretolja a lányt)* Nos, mit szól az ötlethez?
VIKTOR Meglepő kérés. Jó barátok voltunk, ennyi az egész...
APA *(az Anyához)* Ugyan, fiam! Épp most... Hagyd a Mestert! *(Súgva)* És a korkülönbség?...
MÁSVALAKI Egy autogramot! Kérem!
ANYA *(az Apának)* Na és! *(Viktorhoz)* De tetszett magának, nem?
MÁSIK FÉRFI Gratulálok! Ön lesz a század nagy festője!
VIKTOR Köszönöm. Ez túlzás!
ANYA *(rendületlenül)* Ha nem tetszett volna, most nincs ez a kiállítás. Nemde?
VIKTOR Igen, persze. A modellem volt!

A Viktort körülvevő gyűrűn kívül álldogál Jenő, Öcsi most érkezik

ÖCSI *(Jenőhöz)* Hol az a hólyag?
JENŐ Ki? Kit keresel?
ÖCSI Azt a festőt. Viktort.
JENŐ A Mester épp anyukáddal beszélget. Ott, középen.
RIPORTER 1. Egy fényképet, Mester! Kérem, álljon oda!
VIKTOR Hogyne. Így jó?
RIPORTER 2. Szíveskedjék kiállni a képből! Köszönöm. Mennyi szín, Mester! Az érzelmek ezer színe egyetlen palettán. Az a lány valóban ennyire érdekelte önt?
VIKTOR Érdektelenséggel nem lehet művészetet csinálni!
RIPORTER 2. A szeretője volt?
ÖCSI *(sikerült elérnie Viktort)* Hol van Lili?
VIKTOR Menj most arrébb, kérlek! Fényképeznek.
ÖCSI Hol van a nővérem? Szép karriert futsz be, miközben tönkretetted!
RIPORTER 1. Álljon ki a képből, kérem!
ÖCSI Válaszolj! Ott felejtetted valahol, valamelyik stációnál?
VIKTOR Mit tudom én! Hagyj most békén! *Beáll a riporternek)* Most jó?
ÖCSI Strici! *(Otthagyja Viktort. Lilit keresi. Elhalad mellette, de a Lány neki is felismerhetetlen. Kimegy)*

A Lány hosszú, üres szemű gubbasztás után belenyúl az iszákjába: egy kötelet húz elő. Mintha álmában cselekedne, hurkot köt rá. Nézi, forgatja — végül eldobja. Megint magába süllyed

JENŐ Én is csodálattal adózom, Mester! Fantasztikus művek! Egy lány az élet minden rejtélyével. Óriási!
MÁSIK LÁNY *(felhúzza a trikóját, és félmeztelenül Viktor elé hajol)* Egy autogramot! A hátamra, legyen szíves! Soha nem fogom lemosni!
HARMADIK LÁNY *(a combját tartja Viktor elé)* Nekem ide! Drága Mester!
VIKTOR Gyönyörű lábak! Maga sem fogja lemosni?
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ *(végignézte a képeket, Viktorhoz lép)* A közönség lelkesedik! Meglátja, a kritika is behódol önnek! Ez a sorozat a magyar festészet új útjait nyitotta meg! Még egyszer: gratulálok! *(Kezet fognak, kimegy)*
LINA Viktor! Megengedi, hogy így szólítsam? Lili barátnője vagyok. Emlékszik?

Viktor közben autogramokat ír, fényképezik stb.

Nos, emlékszik rám?
VIKTOR Hogyne! A Lina, ugye?
LINA Ó, mennyire büszke vagyok! Viktor, drága, mondja: eladja a képeket?
VIKTOR Persze hogy eladom. Ebből élek!
LINA Választhatok?
VIKTOR Örömmel venném! Maga lesz az első vásárlóm!

Lina viszi a hírt, hogy vásárolni lehet

ANYA Mi is vegyünk egyet!
APA Ki tudod fizetni?
ANYA Muszáj! A mi lányunk! Egyébként: akár meg is ajándékozhatna eggyel! Neki köszönheti a karrierjét!
APA No de fiam! Ez túl nagy szemtelenség!
ANYA Bízd csak rám!
TAMÁS Mennyiért adja, Mester?
VIKTOR Darabja ötvenezer. Nem sok, remélem?
TAMÁS Akinek megéri. Lina! *(Elsiet Lina után)*

Mindenki Viktor menedzseréhez tódul. Óriási tülekedés. A képekre sorra felkerül az „ELADVA" cédula

HANGOK Az az enyém!
Már korábban lefoglaltam. Válasszon mást! Még van!
Mikor szállíthatom el?
Itt van kápé 50 000.
Holnapra már egy sem marad...
Jól megszedi magát, annyi szent!
Egyből így kiugrani! Én már évek óta kiállítani sem tudok...
Neki volt ötlete! Ez a sorozat!
Semmi kényes kérdés, semmi formai extremitás. Ez a titka...
Hja! Az egész élet a vásznain! *(Stb.)*

Közben:
A Lány megint belenyúl az iszákjába. Az Aranymadár maszkja-palástja kerül a kezébe. Nézegeti, s mintha a szemébe visszaköltözne az értelem. Feláll, körülnéz. MOST fogja fel, hol van, mi történik, és mi az ő szerepe ebben az EGÉSZben.
Magára ölti az Aranymadár-jelmezt, zsebéből előkapja a bicskáját, és dermesztő vércsevijjogással nekiesik a festményeknek.
A teremben kavarodás, sikongatás. Néhányan kiszaladnak, mások dermedten nézik a pusztítást.
Viktor a Lányhoz rohan, le akarja fogni, de az hirtelen szembefordul vele. Villan a kés. Szeméből és Aranymadár-tollaiból árad a megalázottak gyűlölete.
Viktor meghátrál: vesztett. Kénytelen végignézni, amíg a Lány befejezi festett életének megsemmisítését.
Azután a Lány leugrik a színpadról, és végigmegy a széksorok között. Útközben lassan leveti jelmezét.
A színpadon mozdulatlan a némaság. A Lány a hátsó ajtón kimegy a nézőtérről